

Att verka för en ökad användning av direkt prissättning på utsläpp i olika delar av världen

Förord

I november 2025 publicerade FN:s miljöprogram, UNEP, sin årliga rapport om gapet mellan förväntade utsläppsminskningar och de minskningar som krävs för att nå Parisavtalets mål. Rapporten fastställer att nuvarande klimatplaner pekar på en uppvärmning på ungefär 2,3–2,5 grader till slutet av århundradet, förutsatt att alla klimatåtaganden genomförs.

Direkt prissättning på utsläpp är en av de mest kraftfulla åtgärderna för att minska utsläpp av växthusgaser och styra mot en fossilfri ekonomi. Ett tydligt pris på koldioxid och andra växthusgaser skapar starka ekonomiska incitament för företag och konsumenter att välja klimatsmarta lösningar.

Debatten vid COP30 har tydliggjort att utfasningen av fossila bränslen är en avgörande fråga för att nå Parisavtalets mål. Direkt prissättning är ett konkret sätt att omsätta denna ambition i handling. Genom att göra fossila bränslen ekonomiskt mindre attraktiva påskyndas övergången till fossilfri energi.

Detta ligger i linje med Global Stocktake-beslutet vid COP28, där världens länder bland annat enades om att tredubbla den globala kapaciteten för förnybar energi till 2030. Ett effektivt prissättningssystem skapar de ekonomiska signaler som krävs för att mobilisera investeringar i sol, vind och andra hållbara energikällor. Utan en tydlig kostnad för utsläpp riskerar dessa mål att förbli politiska ambitioner snarare än verklighet.

Direkt prissättning skapar en spelplan där hållbara företag gynnas. De som tidigt anpassar sig till klimatkraven stärker sin position, attraherar investerare och möter kundernas växande efterfrågan på klimatansvar. På lång sikt är detta inte bara en miljöfråga – det är en strategisk affärsfråga.

Sverige var ett av de första länderna i världen att införa en koldioxidskatt, redan 1991. Effekterna har varit tydliga. Sedan 1990 har Sveriges territoriella utsläpp av växthusgaser minskat med cirka 33 procent, och koldioxidutsläppen har fallit med omkring 40 procent. Under samma period har Sveriges BNP mer än fördubblats, vilket visar att ambitiös klimatpolitik kan kombineras med stark ekonomisk utveckling.

Prissättningen har, förutom att minska utsläppen, drivit innovation och stärkt Sveriges konkurrenskraft. Svenska företag har investerat i fossilfri teknik, elektrifiering och energieffektivisering. Trots höga klimatkrav har den tunga industrin stannat kvar i landet, vilket visar att en liten öppen ekonomi kan kombinera ambitiös klimatpolitik med industriell styrka. Företag som tidigt ställt om har fått ett försprång på exportmarknader där klimatprestanda är ett allt viktigare konkurrensmedel.

När COP30 slutade hade 122 länder, som representerar ungefär 75 procent av de globala utsläppen, lämnat in nya nationella klimatplaner (eng. Nationally Determined Contributions, NDC) till FN:s klimatsekretariat. Enligt FN:s syntesrapport inkluderar bara 17 procent av dessa klimatplaner information om lagar eller politik som upprättar utsläppsminskningsmekanismer, såsom nationella koldioxidmarknader, koldioxidbudgetar och utsläppshandelssystem.

För att nå de globala klimatmålen räcker det inte att höginkomstländer minskar sina utsläpp. Även lägre och övre medelinkomstländer måste agera. Dessa ekonomier står för en växande andel av världens utsläpp i takt med snabb industrialisering och urbanisering. Direkt prissättning på utsläpp i dessa länder skulle styra företagsinvesteringar mot renare teknik och energieffektivisering. Det skulle också signalera långsiktig stabilitet och göra länderna mer attraktiva för internationella investerare som söker hållbara projekt. Även om många lägre och övre medelinkomstländer erkänner behovet av klimatåtgärder förblir införande av direkt prissättning på utsläpp begränsad och möter ofta betydande hinder.

Sverige har värdefulla erfarenheter av 35 år med direkt prissättning på utsläpp och med en av världens högsta koldioxidskatter idag. Sverige arbetar redan för att öka användningen av direkt koldioxidprissättning i andra delar av världen. Denna rapport, och dess fyra kartläggningar, syftar till att stärka och utveckla det arbetet.

Helen Ågren

Regeringens särskilda utredare

Utredning om att utveckla och stärka det svenska internationella klimatarbetet (KN 2024:08)

Innehåll

Förord	2
Innehåll	3
Sammanfattning	4
Executive Summary	5
Om utredningen	6
Lägesbild	8
Kartläggningar	10
Koldioxidprissättning: Hinder och möjliggörande faktorer	10
Länder	16
Internationella organisationer och initiativ	20
Svensk kapacitet och expertis	23
Kartläggningar: resultatsammanställning	26
Slutsatser	27
1. Stöd till länder finns, men utmaningar kvarstår	28
2. Strategiskt internationellt ledarskap behövs	29
3. Styrning och resurssättning av svenska myndigheters arbete kan stärkas	30
Utredningens fortsatta arbete	31
Referenser	32

Sammanfattning

Finland införde världens första koldioxidskatt år 1990, följt av Sverige år 1991. Idag har 80 länder någon form av direkt prissättning på utsläpp (d.v.s. koldioxidskatt eller utsläppshandelssystem), vilket täcker cirka 28 % av de globala utsläppen. För att förstå Sveriges möjligheter att bidra till ökad användning av direkt prissättning på utsläpp har fyra kartläggningar gjorts:

1. **Hinder och möjliggörande faktorer** för direkt prissättning.
2. **Prissättningsplaner i 24 länder** med höga eller ökande utsläpp, relevanta för Sveriges reformagenda för bistånd och utrikeshandelsstrategin, samt som planerar eller utvecklar prissättning.
3. **Internationella organisationer och initiativ** som främjar prissättning.
4. **Svensk expertis och kapacitet** inom området.

Baserat på kartläggningarna, som inkluderat forskningsöversikter och intervjuer med experter, konstaterar vi att de fyra områdena är sammankopplade och ömsesidigt beroende av varandra. Vi drar följande tre huvudslutsatser:

1. Stöd till länder finns, men utmaningar kvarstår

Ett tiotal internationella organisationer och initiativ arbetar för att öka användning av direkt prissättning på utsläpp. Sedan 2021 har Världsbanken satsat över 1 500 miljoner svenska kronor på prissättning på utsläpp och koldioxidmarknader. Direkt prissättning på utsläpp möts emellertid fortfarande av motstånd i många länder, till följd av faktorer som upplevda risker, ekonomiskt fossilberoende och social oro. Sida vid sida med direkt prissättning behöver länder avskaffa fossila subventioner och adressera rättvisaspekter kring omställningen.

Vår kartläggning av länder täcker 24 länder i Latinamerika, Nordamerika, Asien-Stillahavsregionen, Afrika och Europa och Centralasien. Vi finner att EU:s gränsjusteringsmekanism för koldioxid (CBAM) driver på användning av direkt prissättning i länder med starka handelskopplingar till EU. Av de 24 kartlagda länderna planerar eller utvecklar 13 länder ett utsläppshandelssystem och sex länder överväger en koldioxidskatt.

För att möta befintliga behov, påskynda genomförandet och skala upp till nya jurisdiktioner behövs mer stöd till låg- och medelinkomstländer. Länder behöver hjälp att förstå CBAM och tekniskt stöd i flera delar av implementeringsprocessen. Långsiktigt behöver den administrativa kapaciteten stärkas i många av dessa länder, vilket kan stödjas genom biståndets institutions- och kapacitetsbyggande insatser. Sverige har expertis och erfarenhet som kan spela en viktig roll, tillsammans med internationella organisationer och initiativ. Svenska företags erfarenheter av att hantera och utnyttja direkt prissättning på utsläpp kan också vara relevanta.

2. Strategiskt internationellt ledarskap behövs

Behovet av internationellt ledarskap stort när allt fler länder överväger koldioxidprissättning, samtidigt som det råder spänningar kring klimat och handel. Med erfarenhet av såväl koldioxidskatt som utsläppshandelssystem har Sverige högt förtroende i prissättningsfrågor. Det finns en förväntan bland intervjupersoner om att Sverige ska axla sina ledarskapsroller inom internationella prissättningsinitiativ. Sverige har en stark röst inom internationella organisationer, såsom Världsbanken och OECD, och kan påverka deras inriktning och ambitioner.

För att motverka motståndet mot prissättning kan Sverige samverka med internationella initiativ som hjälper låg- och medelinkomstländer med energi- och klimatomställningen.

3. Styrning och resurssättning av svenska myndigheters arbete kan stärkas

Ansvar för Sveriges engagemang i, och ledning av, internationella initiativ som främjar användningen av prissättning på utsläpp är uppdelat mellan flera departement och myndigheter, medan det finns mycket begränsade personella resurser för detta arbete. I dagsläget finns inget gemensamt mål eller resultatramverk som vägleder svenska departement och myndigheter i det internationella prissättningsarbetet. Detta kan begränsa genomslaget för svenska prioriteringar. Myndigheter har begränsade eller inga resurser att stödja låg- och medelinkomstländer med utveckling och administration av direkt prissättning. Det finns också en begränsad samordning mellan myndigheter kring angränsande frågor, såsom kreditmekanismer och koldioxidmarknader. Även samarbetet med näringslivet är begränsat, vilket innebär att svenska företags erfarenheter inte tas tillvara som en del av Sveriges insatser för att öka användning av direkt prissättning på utsläpp.

Executive Summary

Finland introduced the world's first carbon tax in 1990, followed by Sweden in 1991. Today, 80 countries have some form of direct carbon pricing (i.e. carbon tax or emissions trading system), covering about 28% of global emissions. To understand Sweden's opportunities to contribute to increasing the use of direct carbon pricing, the Inquiry has mapped:

1. **Barriers and enabling factors** for direct carbon pricing.
2. **Carbon pricing plans in 24 countries** with high or rising emissions, relevant to Sweden's reform agenda for international development cooperation and its international trade strategy, and that are planning or developing pricing.
3. **International organizations and initiatives** that promote pricing.
4. **Swedish expertise and capacity.**

Based on these mapping exercises and expert interviews, we conclude that the topics we have mapped are interconnected and mutually dependent. We draw the following three main conclusions:

1. Support for countries exists, but challenges remain

About ten international organizations and initiatives work to increase the use of direct carbon pricing. Since 2021, the World Bank has invested over SEK 1.5 billion in emissions pricing and carbon markets. However, in many countries, direct carbon pricing still faces resistance due to perceived risks, economic dependence on fossil fuels, and social concerns. Alongside direct pricing, countries need to eliminate fossil fuel subsidies and address concerns about a just transition.

Our country mapping covers 24 countries in Latin America, North America, Asia-Pacific, Africa, and Europe/Central Asia. We find that the EU Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) is driving the adoption of direct pricing in countries with strong trade links to the EU. Of these 24 countries, 13 are planning or developing an emissions trading system, and six are considering a carbon tax.

To meet existing needs, accelerate implementation, and scale up to new jurisdictions, more support is needed for low- and middle-income countries. Countries need help in understanding CBAM and technical assistance throughout the implementation process. In the long term,

to successfully implement carbon pricing, administrative capacity needs to be strengthened in many countries – something which can be supported through institutional and capacity-building efforts in development aid. Sweden has expertise, experience, and capacity in direct carbon pricing and can play an important role alongside international organizations and initiatives. Swedish companies' experience in managing and making the business case for direct carbon pricing can also be relevant.

2. Strategic international leadership is needed

As more countries consider carbon pricing, amid tensions around climate change and trade, there is a significant need for international leadership. With experience in both carbon taxes and emissions trading systems, Sweden enjoys high credibility on carbon pricing. Our interviewees expect Sweden to step up in its leadership roles within international pricing initiatives. With a strong voice in international organizations such as the World Bank and OECD, Sweden is well-positioned to influence their direction and ambitions.

To counter resistance to carbon pricing, Sweden can coordinate with international initiatives that assist low- and middle-income countries with energy and climate transitions.

3. Governance and resourcing of Swedish authorities' work can be strengthened

Responsibility for Sweden's engagement in and leadership of international initiatives promoting carbon pricing is fragmented across ministries and agencies, with very limited resources for managing this engagement and governance. Currently, there is no common goal or results framework guiding Swedish ministries and agencies in their work on international carbon pricing. This may limit the impact of Swedish priorities. Swedish government agencies have limited or no resources to support the development and administration of direct carbon pricing in low- and middle-income countries. Coordination between agencies on related issues, such as credit mechanisms and carbon markets, is also limited. Collaboration with the private sector is underdeveloped, meaning Swedish companies' experiences are not leveraged as part of Sweden's efforts to increase the use of direct carbon pricing.

Om utredningen

Den internationella klimatutredningen (KN 2024:08) ska lämna förslag på åtgärder där utökade eller stärkta svenska insatser kan bidra till att driva på klimatarbetet i andra länder samt stödja Regeringskansliet i genomförandet av Sveriges internationella klimatpolitiken.

En av utredningens uppgifter är att lämna förslag till hur Sverige kan bidra till att öka de globala ansträngningarna för att stärka det globala genomförandet av artikel 2.1.c i Parisavtalet om klimatförändringar.

Parisavtalets artikel 2.1.c innebär att länderna, d.v.s. Parisavtalets parter, förbinder sig att göra finansiella flöden förenliga med en väg mot låga växthusgasutsläpp och en klimatomfattigt motståndskraftig utveckling.

Som en del av detta uppdrag ombeds utredningen att lämna förslag till hur Sverige kan verka för en ökad användningen av direkt prissättning på utsläpp i olika delar av världen. Direkt prissättning på utsläpp, som står i fokus för denna rapport, är ett av de verktyg som kan bidra till en omställning av finansiella flöden, genom att styra kapital mot gröna investeringar och bort från fossila bränslen genom att göra det dyrare att förorena⁽¹⁾. Utöver denna rapport kommer utredningen även att kartlägga andra verktyg och nyckelaktörer som är relevanta för Parisavtalets artikel 2.1.c i bredare bemärkelse.

Enligt regeringens klimathandlingsplan avser direkt prissättning styrmedel som prissätter fossil koldioxid, som ett utsläppshandelssystem eller koldioxidskatt⁽²⁾. ”Enligt Världsbankens definition av direkt prissättning inkluderas även handel med utsläppsminskningar,” så länge kopplingen mellan utsläpp och pris är tillräckligt stram⁽³⁾.

Denna rapport fokuserar på koldioxidskatter och utsläppshandelssystem. Handel med utsläppsminskningar, till exempel under Parisavtalets artikel 6, kommer i huvudsak att behandlas i kommande rapporter.

Att verka för en ökad användning av direkt prissättning på utsläpp är kopplad till andra delar i utredningen så som policystöd och främjande av affärsmöjligheter

för svenska företag^(a), vars fokus på hållbarhet blir en konkurrensfördel under prissättning på koldioxid. Utredningen ska också lämna förslag om Sveriges engagemang i internationella klimatinitiativ. Denna rapport kartlägger internationella organisationer och initiativ som stödjer en ökad användning av prissättning på utsläpp.

För att skapa en helhetsbild av landskapet inom vilket Sverige kan arbeta för att öka användningen av direkt prissättning på utsläpp har vi genomfört fyra kartläggningar:

1. Hinder och möjliggörande faktorer för direkt prissättning på utsläpp
2. Prissättningsplaner i 24 länder^(b) från olika delar av världen som:
 - har höga eller ökande utsläpp,
 - är relevanta för regeringens reformagenda eller utrikeshandelsstrategin, och
 - som planerar eller utvecklar prissättning på utsläpp.
3. Internationella organisationer och initiativ som verkar för en ökad användning av prissättning på utsläpp
4. Svensk expertis, ansvar och kapacitet avseende prissättning på utsläpp

Denna rapport presenterar resultat och sammantagna slutsatser från kartläggningarna och genomförda intervjuer med statliga myndigheter, internationella organisationer samt två länder som främjar användning av direkt prissättning på utsläpp (Storbritannien och Tyskland).

Kartläggningarna och intervjuerna utgör en grund för utredningens fortsatta arbete med att formulera rekommendationer om hur Sverige kan verka för ökad användning av direkt prissättning på utsläpp i olika delar av världen. Utredningen kommer slutredovisa sitt arbete, inklusive inom direkt prissättning på utsläpp, i december 2026.

^(a) Kommittédirektiv 2024:08; Utredaren ska ”kartlägga möjligheter för policyutveckling samt affärsmöjligheter för svenska företag i genomförandet av andra länders nationella klimatplaner (NDC)”.

^(b) Australien, Brasilien, Kanada (Québec), Chile, China, Colombia, Egypten, Filippinerna, Indien, Indonesien, Japan, Kenya, Mexico, Moçambique, Marocko, Nigeria, Sydafrika, Sydkorea, Tanzania, Taiwan, Thailand, Turkiet, U.S. (Kalifornien), Vietnam.

Om koldioxidskatter, utsläppshandelssystem och CBAM

Koldioxidskatter sätter ett pris på utsläpp (skattsatsen), genom att beskatta antingen mängden producerade utsläpp, eller kolhalten i bränslen. Denna skatt fungerar som ett ekonomiskt styrmedel som uppmuntrar till att välja klimatvänligare alternativ och investera i teknik som leder till mindre utsläpp av växthusgaser. En koldioxidskatt kan vara enkel att implementera och administrera, till låga kostnader för myndigheter och berörda aktörer. Detta gäller särskilt om befintliga system för att samla in intäkter, såsom system för att ta ut andra punktskatter på bränslen, redan finns på plats. Koldioxidskatter kan generera betydande intäkter för den allmänna budgeten, som bland annat kan användas för ändamål kopplade till koldioxidskatten, såsom att åtgärda oönskade fördelningskonsekvenser av beskattning eller finansiering av andra klimatrelaterade åtgärder.

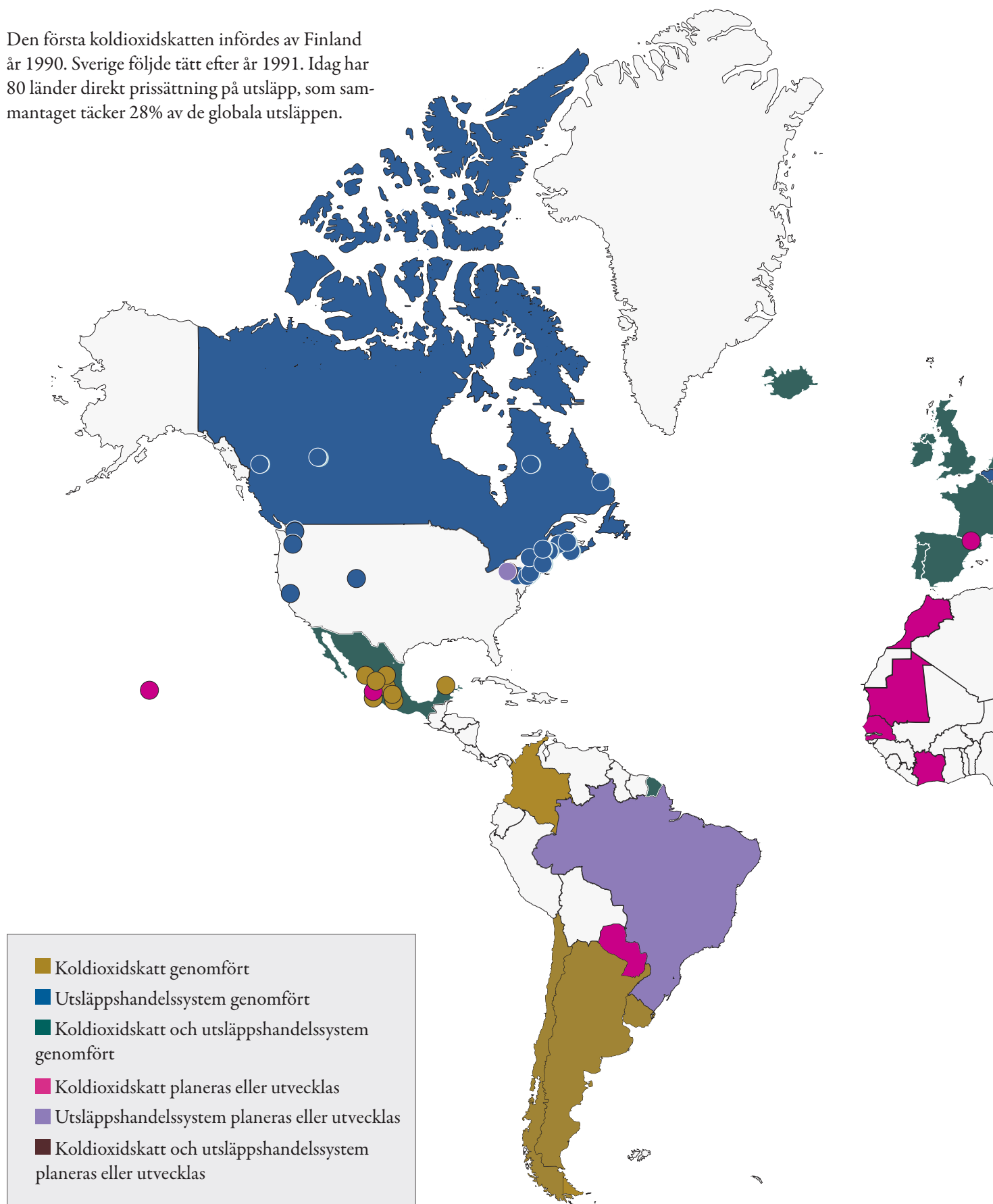
Utsläppshandelssystem (eng. Emission Trading Systems, ETS) är ett marknadsbaserat system för att minska utsläpp. Utsläppshandelssystem sätter en gräns, eller ett tak, för mängden eller intensiteten av växthusgasutsläpp som tillåts genereras av omfattade aktörer. Aktörer som omfattas av utsläppshandelssystem måste överlämna utsläppsenheter (eller "utsläppsrätter") för att täcka sina utsläpp inom en

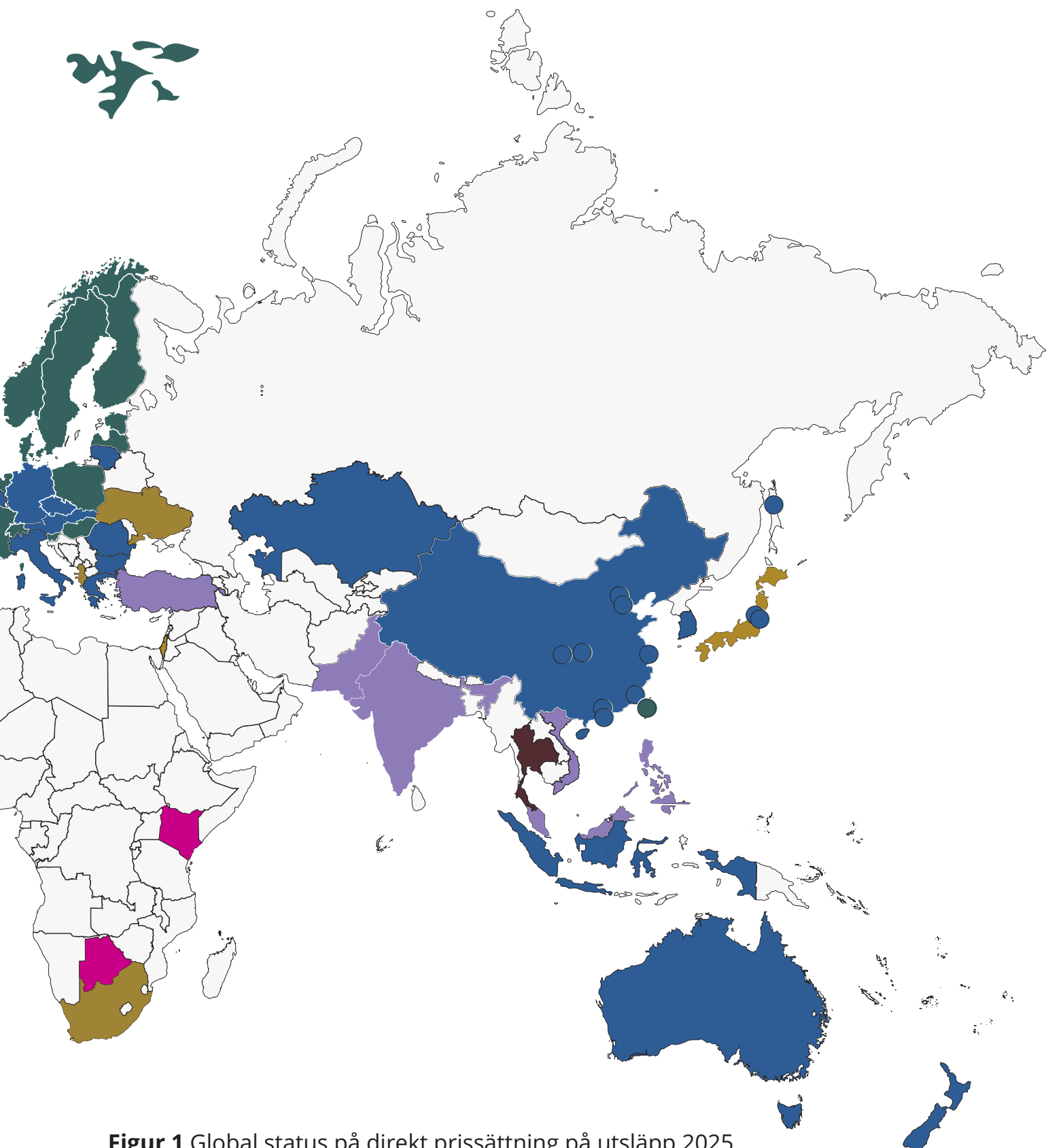
efterlevnadsperiod, utan att överstiga taket. Aktörer inom ett system kan handla utsläppsrätter med varandra och priset bestäms i huvudsak av marknaden. Förutom att direkt minska utsläppen kan ett utsläppshandelssystem generera statliga intäkter som bland annat kan användas för att finansiera ett lands energiomställning, till exempel genom att stödja cleantech-innovation och spridning.

EU:s gränsjusteringsmekanism (Carbon Border Adjustment Mechanism, CBAM), innebär att utsläpp från vissa koldioxidintensiva varor som importeras till EU prissätts på samma sätt som varor producerade inom EU. CBAM tillämpas fullt ut fr.o.m. 1 januari 2026. CBAM motverkar risken för koldioxidläckage genom att importörer av vissa koldioxidintensiva varor från länder utanför EU kommer att behöva köpa certifikat som motsvarar de inbäddade utsläppen i varorna. Priset för certifikaten sätts baserat på priset på utsläppsrätter inom EU:s utsläppshandelssystem. Behörig svensk CBAM-myndighet är Naturvårdsverket. Ett direkt koldioxidpris i exportlandet kan räknas av från skyldigheten att köpa certifikat.

Lägesbild

Den första koldioxidskatten infördes av Finland år 1990. Sverige följde tätt efter år 1991. Idag har 80 länder direkt prissättning på utsläpp, som sammantaget täcker 28% av de globala utsläppen.

Figur 1 Global status på direkt prissättning på utsläpp 2025

Figur 1 visar länder och regioner som har infört eller planerar att införa direkt prissättning på utsläpp. Källa: State and trends of carbon pricing dashboard,
<https://carbonpricingdashboard.worldbank.org/compliance/instrument-detail>

Kartläggningar

Koldioxidprissättning: Hinder och möjliggörande faktorer

Hinder för ökad prissättning på koldioxid

Medan varje lands kontext är unik finns det flera generella hinder för ökad användning av prissättning på utsläpp globalt. Vi har valt att sammanfatta forskningsläget genom att dela in dessa hinder i fyra huvudkategorier: (1) politiska, (2) institutionella, (3) ekonomiska samt (4) sociala faktorer. Under respektive rubrik diskuteras såväl nationella som internationella dimensioner av hindren. Utmaningarna är ofta sammanlänkande, vilket gör att en helhetsbild och en palett av policyåtgärder kan behövas för att övervinna dem⁽⁴⁾. Nedan ges en kort beskrivning av några av de vanligaste hindren för direkt koldioxidprissättning.

Politiska hinder – Den politiska (o)viljan

Ett viktigt politiskt hinder för prissättning är upplevd politisk risk. Politiker kan ha en förväntan om att väljare och/eller företag kommer att motsätta sig prissättningsåtgärder, och därigenom undvika att överhuvudtaget lägga fram ett förslag⁽⁵⁾. Såväl politiker som skeptiska väljare tycks dock överskatta allmänhetens motstånd mot klimatpolicy⁽⁶⁾. Beslutsfattare tenderar även att prioritera akuta frågor, såsom energikriser eller inflation, framför långsiktiga klimatåtgärder⁽⁵⁾.

Ytterligare ett politiskt hinder är organiserat politiskt motstånd. Det organiserade motståndet uppstår ofta där den fossila industrin är särskilt inflytelserik, eller där det finns utspridd rädsla för att åtgärden ska påverka ekonomin för hushåll och lokala företag⁽⁵⁾.

På internationell nivå kan den rådande geopolitiska situationen beskrivas som ett politiskt hinder för ökad koldioxidprissättning. USA:s förändrade position påverkar förutsättningar för globala klimatinsatser. Det kanske tydligaste exemplet gällande prissättning är den Internationella Sjöfartsorganisationens (IMO) Net-Zero Framework, som hade inneburit en internationell prissättning på utsläpp från sjöfarten. Trots brett internationellt stöd kollapsade förhandlingarna efter att USA aktivt kampanjat emot förslaget och hotat med sanktioner mot länder som röstade ja. Nu skjuts omröstning på framtiden⁽⁷⁾.

Institutionella hinder

En någorlunda effektiv förvaltningsmekanism är nödvändig för att designa, implementera och upprätthålla ett prissättningssystem⁽⁸⁾. Svaga politiska institutioner, till följd av exempelvis korruption, fragmentering eller begränsade administrativa resurser, är därför ett viktigt hinder för ökad prissättning globalt⁽⁵⁾. Dåligt fungerande institutioner tenderar även att underminera allmänhetens förtroende för staten⁽⁹⁾, vilket i sin tur motverkar policyacceptans⁽⁶⁾.

Ett möjligt institutionellt hinder på internationell nivå är de internationella finansiella institutionernas organisation och etablerade arbetssätt med klimatfrågor. Prissättning på utsläpp hanteras vanligtvis inom institutionernas miljösektioner, som traditionellt sett saknar flera av de skarpa, beprövade verktyg som andra delar av institutionen besitter. Ett exempel är *policy lending*, lån som stödjer policyåtgärder och som villkoras med policyreform, som kan vara ett mycket effektivt verktyg i länder där policyproblem är huvudhindret mot grön omställning. Medan detta verktyg börjat användas för att uppnå klimat- och miljömål är stora delar av klimatarbetet fortfarande koncentrerat kring småskaliga eller kortvariga projektinsatser^(c).

Ekonomiska hinder – Sårbarhet och missriktade offentliga resurser

Ekonomisk sårbarhet i landet kan göra beslutsfattare tveksamma inför styrmedel som riskerar att öka kostnader för hushåll och företag. Ekonomisk dominans av utsläppsintensiva industrier skapar ytterligare motstånd i många länder, eftersom dessa industrier utsätts för ekonomisk press under koldioxidprissättning⁽⁵⁾.

Fossila subventioner är ett stort hinder för fungerande prissättningssystem, då de underminerar systemets prissignal⁽⁹⁾. Den samlade incitamentsstrukturen avgörs av all policy som på något sätt påverkar hur mycket det kostar att släppa ut. Det är det s.k. effektiva priset på koldioxid som har betydelse – inte en isolerad prissättningsåtgärd⁽¹¹⁾.

^(c) Baserat på utredningens intervju med experter inom Världsbanken, 4 november 2025. För ytterligare information om policy lending inom miljö och klimat, se exempelvis rapport från World Bank Group ^[10]

Ett internationellt ekonomiskt hinder för ökad prissättning är bristen på internationell finansiering. Det handlar inte bara om dedikerad klimatfinansiering, som var otillräcklig redan innan den senaste tidens globala nerskärningar i biståndet och som nu riskerar att försämrats ytterligare^(d). Nedskaerningar i biståndet riskerar även att få konsekvenser för det långsiktiga utvecklingsarbetet och institutionsbyggandet som skapar förutsättningar för fungerande prissättningssystem.

När finansieringen är knapp blir det än viktigare att den fokuseras till effektiva åtgärder. Inom klimatfinansieringen har det hittills legat stor vikt vid finansieringen av olika tillfälliga miljöprojekt. Mot bakgrund av de stora strukturella reformer som behövs kan en ökad andel av den globala klimatfinansieringen behöva gå till arbete med policyreformer som skapar långsiktiga förutsättningar för en grön omställning^(e).

Sociala hinder – Allmänhetens acceptans och kunskap

Det finns en oro i många länder för att koldioxidprissättning kan slå oproportionerligt hårt mot låginkomst-hushåll⁽¹⁴⁾. Detta är delvis en befogad oro, eftersom låginkomsttagare generellt lägger en större andel av sin

inkomst på utsläppsintensiva varor såsom energi och transport – åtminstone i höginkomstländer⁽¹⁵⁾. Upplevd orättvisa är också ett av de främsta hindren för policy-acceptans och därmed ett viktigt hinder för införande och implementering av koldioxidprissättning⁽⁶⁾. Även internationellt har sociala rättviseargument framförts i motståndet mot koldioxidprissättning (se exempelvis avsnittet om CBAM nedan).

Dock visar forskning att med noggrann återföring av intäkter kan de fattigaste i landet kompenseras och till och med gynnas av koldioxidprissättning^(15, 16). En meta-analys från 2021 fann vidare att koldioxidprissättning i många fall var progressiv (fördelningsmässigt positiv) eller neutral för låginkomsttagare i låg- och medelinkomstländer⁽¹⁷⁾.

Bristande förståelse för fördelarna med koldioxidprissättning (exempelvis möjligheterna med ökade statsintäkter) kan vara ett annat hinder för implementering. Forskning har till exempel påvisat ett samband mellan kunskap om hur skatteintäkter kan användas och högre acceptans för koldioxidprissättning i Afrika⁽¹⁸⁾.

^(d) Se exempelvis beräknade konsekvenser i rapport skriven på uppdrag av Världsnaturfonden WWF ^[12]

^(e) Baserat på utredningens intervju med experter inom Världsbanken, 4 november 2025. Se även rapport från World Bank Group. ^[13]

CBAM och artikel 6 – Hinder eller möjligheter?

EU:s gränsjusteringsmekanism för koldioxid, CBAM, har utan tvekan ökat det globala intresset för prissättning på koldioxid. Exponering för CBAM genom stor export till EU kan utgöra en stark motivation till att utforska möjligheterna att införa ett eget nationellt prissättningssystem⁽¹⁹⁾. Detta beror på att CBAM innebär en avgift för import till EU av utsläppsintensiva produkter från länder med låg eller ingen prissättning på koldioxid, något som riskerar att negativt påverka konkurrenskraften i vissa länder som vill exportera till unionen.

Utöver att undvika konkurrensnackdelar skulle ett land som inför eller förstärker ett prissättningssystem generera nya intäkter till staten – resurser som skulle kunna rusta upp allt från välfärdssystem till lokal infrastruktur.

Införandet av CBAM har emellertid varit kantat av kontroverser. EU har stött på diplomatiska svårigheter när vissa handelspartner (inte minst BASIC-blocket^(f)) genom internationella plattformar kontinuerligt drivit att CBAM är ett ensidigt handelshinder som diskriminerar utvecklingsländer och förvärrar existerande ojämlikheter⁽²⁰⁾. Till sammanhanget hör att den relativt komplicerade utformningen av CBAM har ökat komplexiteten för länder som faktiskt vill införa ett prissättningssystem – det finns nu fler regelverk och internationella standarder att ta hänsyn till. För länder med svag administrativ kapacitet innebär denna komplexitet ett hinder för ökad koldioxidprissättning. Det finns ett stort behov av stöd till exponerade länder, som behöver hjälp att förstå regelverken och tekniskt stöd för att svara mot kraven som ställs genom CBAM^(g).

Trots det stundtals höga tonläget i internationella sammanhang och risken för såväl ökad komplexitet som politiska motåtgärder visar en ny analys av 32 länders politiska reaktioner på CBAM att många länder gått från ett ursprungligt motstånd till att

aktivt överväga eller formulera nationella koldioxidprissystem som direkt reaktion på CBAM. CBAM verkar alltså ha drivit på utvecklingen av klimatpolitik i flera länder, vilket tyder på att gränsjusteringsmekanismer kan fungera som en drivkraft för klimatpolitik internationellt⁽²¹⁾.

Parisavtalets artikel 6 reglerar mekanismer för internationell handel med utsläppsminskningar. Genom artikel 6 ges länder möjlighet att frivilligt samarbeta för att uppfylla sina nationellt fastställda klimatmål. De utsläppsminskningar som genereras inom ramen för samarbetet kan fördelas mellan de deltagande länderna och överföras dem emellan. Syftet är att sådant samarbete ska möjliggöra större och mer kostnadseffektiva utsläppsminskningar än vad som vore möjligt enbart med nationella resurser. Artikel 6 kan därmed vara ett komplement till nationella utsläppsminskningar, genom att kompensera för utsläpp i sektorer där utsläppsminskningar är svåra att åstadkomma. Samtidigt kan mekanismen generera mer investeringar i grön teknik i låg- och medelinkomstländer, vilket kan bidra till kapacitetsbyggnad och hållbar utveckling globalt⁽²²⁾.

Utredningens forskningsöversikt och intervjuer med experter visar dock att artikel 6 (och andra system för handel med utsläppsminskningar) kan utgöra ett hinder för direkt prissättning på utsläpp. I vissa länder (såsom Sydafrika, Mexiko och Colombia) medger regelverken köp av utsläppskrediter som betalning av koldioxidskatten. Detta försvagar skattesystemet, belastar regeringen med kontroll av kompensationsprojekten och kan avsevärt minska den inhemska resursmobiliseringen från en koldioxidskatt. Låg kvalitet i krediterna kan samtidigt underminera arbetet med att få ned utsläppen^(h).

^(f) BASIC är en grupp av nyligen industrialiserade länder som består av Brasilien, Sydafrika, Indien och Kina.

^(g) Baserat på utredningens intervjuer med experter inom Världsbanken under 2025.

^(h) Baserat på utredningens intervju med experter inom Världsbanken, 4 november 2025.

Se även exempelvis Macintosh et al. (2025)^[23] samt tillhörande artikel från Potsdam^[24].

Möjliggörande faktorer

Bortsett från politisk vilja, institutionell kapacitet, och andra grundläggande faktorer som framgår av förgående avsnitt finns det ett antal ytterligare konkreta faktorer som kan bidra till att möjliggöra ökad prissättning.

Kommunikation och dialog

För att lyfta upp prissättning på den politiska agendan krävs engagerade policyförespråkare – särskilt inom politiken. Dessa förespråkare behöver kunna paketera prissättningspolicy på ett sätt som är relevant och begripligt för allmänheten i den aktuella kontexten. I flera länder har exempelvis luftkvalitet lyfts fram som ett centralt argument, eftersom det är något som direkt påverkar människors vardag⁽⁵⁾.

Motstånd från allmänheten och näringslivet kan mildras genom ett inkluderande genomförande. En meningsfull dialog med berörda intressenter, där olika perspektiv aktivt tas till vara, kan också bidra till en mer robust och välavvägd policymix⁽⁵⁾.

För att bygga förtroende för ett nytt system krävs vidare tydlighet kring vad som förväntas av företag och andra aktörer – idag och i framtiden. Reglerade aktörer behöver få tillgång till relevant information och praktiskt stöd för att kunna följa nya regler⁽⁵⁾. Riktade kommunikationsinsatser mot särskilt exponerade sektorer är ett exempel på hur detta stöd kan utformas. I kommunikationen är tydlighet och långsiktighet centralt, då företag behöver en förutsebarhet från lagstiftare för att våga investera i den gröna omställningen.

Anpassning till den lokala kontexten – val av system och användning av existerande infrastruktur

Genom att utnyttja existerande system, snarare än att lägga resurser på att bygga upp nya, kan den administrativa tröskeln sänkas för länder som vill införa ett prissättningssystem. Eftersom existerande skattesystem kan användas är koldioxidskatt administrativt enklare att införa än utsläppshandelssystem, vilket gör skatt till en särskilt intressant möjlighet i länder med låg administrativ kapacitet. En skatt frigör vidare resurser som bland annat kan läggas på administration av systemet. Utsläppshandelssystem kan emellertid upplevas som enklare att samla politiskt stöd för – valet av system är därmed beroende av varje lands unika situation och utmaningar⁽⁵⁾.

Utnyttjande av möjlighetsfönster

I flera länder har beslutsfattare framgångsrikt använt sig av möjlighetsfönster – momentum som funnits på grund av andra reformer – för att införa ett pris på koldioxid. Det kan till exempel bli enklare att införa en koldioxidskatt när det ändå genomförs en större skattereform⁽⁴⁾. Policysekvensering kan också innebära nya möjligheter. I Chile ledde exempelvis ett beslut om att fasa ut kol 2019 till en större acceptans för ökad prissättning på koldioxidutsläpp några år senare, eftersom näringslivet redan hade fått en tydlig policysignal och börjat flytta sina investeringar⁽⁵⁾.

Gradvis utveckling och utvärdering

En stegvis implementering, där koldioxidprissättningen gradvis höjs och expanderar till nya områden, kan bidra till att sänka tröskeln för genomförande. Gradvis utveckling och utvärdering kan minska motståndet från reglerade industrier, som får en omställningsperiod, samtidigt som den iterativa processen tillåter att lärdomar tas om hand. Det är emellertid viktigt att priset inte stagnerar på en för låg nivå, eller på andra sätt är för begränsat, för att systemet ska ha tillräcklig effekt på utsläppen. För att prissättningssystemet ska vara trovärdigt behövs så småningom tillräckligt skarpa straffåtgärder om systemet inte efterlevs⁽⁴⁾.

Policymix – ett centralt perspektiv

Medan koldioxidprissättning kan vara ett mycket effektivt styrmedel för att nå utsläppsminskningar, pekar forskningen tydligt mot att det inte bör ses som en isolerad åtgärd. I stället bör det ingå som en integrerad del i en strategiskt utformad policymix, som sammantaget kan hantera hindren för ökad prissättning⁽⁴⁾. En väl avvägd policymix ökar samtidigt policystringens och politisk samstämmighet, vilket i sin tur påverkar förväntningar från konsumenter och företag⁽²⁵⁾.

Ny forskning från Potsdaminstitutet visar att en kombination av policyåtgärder inom information, prissättning, reglering och subventioner kan generera stora utsläppsminskningar. Samtidigt belyser forskarna att effektiva policymixar (i termer av vad som genererar störst utsläppsminskningar) varierar mellan sektorer och grupper av länder. En effektiv policymix kan alltså se olika ut beroende på kontext och sektor⁽²⁵⁾.

På en övergripande nivå är tre element centrala i utformningen av en effektiv policymix: (1) den samlade ekonomiska incitamentsstrukturen, (2) reglering och (3) acceptanshöjande åtgärder.

Att skapa rätt incitament

Som tidigare nämnts utgör fossila subventioner ett stort hinder för ökad prissättning globalt, då de sänker det effektiva priset på koldioxid. Subventionsreform är i många fall därför en grundförutsättning för att uppnå ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt prissättningssystem. De ekonomiska incitamenten för omställning kan vidare höjas genom kompletterande policy, i form av exempelvis en grön innovations- och industripolitik⁽¹¹⁾.

Reglering

Reglering, i form av exempelvis lagstiftning och standarder, är en central del i en effektiv policymix för utsläppsminskning. Inte minst i låg- och medelinkomstländer har reglering haft stor betydelse för att minska utsläppen historiskt⁽²⁵⁾. Genom att hantera marknadsmisslyckanden som leder till höga utsläpp kan reglering generera stora utsläppsminskningar, exempelvis genom att skapa incitament för energieffektivisering⁽²⁶⁾. Reglering kan också adressera strukturella problem som försenar implementeringen av prissättningssystem, såsom maktobalanser inom förvaltningen. I Korea kunde exempelvis en maktobalans mellan miljöministeriet och övriga ministerier åtgärdas genom att reglera villkoren för utsläppshandelssystemet. Den koreanska regeringen stiftade lagar som definierade tidslinjer för varje steg i utvecklingen av utsläppshandelssystemet och etablerade en strategisk styrningsstruktur för att kompensera för miljöministeriets svaga position⁽²⁷⁾.

Upplevd rättvisa och policyacceptans

För att uppnå policyacceptans är det viktigt att den samlade policymixen adresserar oron om en orättvis omställning. Ekonomisk omfördelning, exempelvis genom riktade stöd eller bred kompensation till hushåll, är ett sätt att förhindra att prissättningsmekanismen slår hårt mot låginkomsttagare⁽⁵⁾. Det finns visst vetenskapligt belägg för att direkt ekonomisk kompensation kan öka acceptansen för koldioxidprissättning, framför allt hos låginkomsttagare⁽⁶⁾. En del forskning visar vidare att stödet för prissättning blir högst när intäkter används för att finansiera miljöprojekt, i kombination med kompenserande ekonomiska åtgärder⁽¹⁴⁾. Det är dock viktigt att påpeka att allmänhetens acceptans för prissättning av koldioxidutsläpp tycks vara beroende av såväl kontext som individers allmänna förtroende för staten⁽⁶⁾.

Internationella faktorer

Detta avsnitt har fokuserat på prissättningens möjliggörande faktorer på nationell nivå, där det finns mest forskning och vedertagna observationer. Länders ekonomier och prissättningssystem existerar dock inte i ett vakuum, utan har en påverkan på varandra. När ett land inför eller höjer sin koldioxidprissättning, finns det till exempel en risk för utsläppsläckage eller konkurrensnackdelar om andra länder har lägre pris på koldioxidutsläpp. Sätt att komma runt detta problem inkluderar internationella standarder och arbete för harmonisering eller interoperabilitet (eng. interoperability) av prissättningssystem^(28, 29). Ett annat exempel på åtgärder har redan tagits upp i denna rapport – EU:s gränsjusteringsmekanism för koldioxid, CBAM. I det dedikerade avsnittet om CBAM lyftes att det redan går att observera en viss drivande effekt på global klimatpolicy, som anpassat sig efter nya förutsättningar på handelsområdet.

Betydande diplomatiska och tekniska svårigheter kvarstår, både gällande CBAM och harmonisering eller interoperabilitet av prissättningssystem, men behovet av internationell samverkan för att nå verkliga utsläppsminskningar har aldrig varit tydligare.

Development Policy Financing

Merparten av klimatfinansieringen som tillhandahålls av utvecklingsbankerna finansierar investeringar i enskilda projekt, till exempel för förnybar energi. Dessa projekt bidrar till innovation och driver utsläppsminskningar. De stöder dock inte de politiska reformer som kan skapa incitament att minska utsläppen av växthusgaser och locka till sig fler investeringar på lång sikt. Politiska reformer, som att ta bort subventioner för fossila bränslen eller beskatta fossila drivmedel med koldioxidskatt, kan ge mer systemiska och bredare effekter än enskilda projekt. Enligt Joint Summary Report of Multilateral Development Banks' Climate Finance⁽³⁰⁾ anslogs lite mindre än 10 % av den totala klimatfinansieringen till politiska reformer 2024.

Development Policy Financing, även känt som *policy lending* (lån som stödjer policyåtgärder och som villkoras med policyreform), är ett verktyg som används av Världsbanken för att stödja politiska och institutionella reformer som utvecklats av ett

land. Denna typ av lån används huvudsakligen i samband med allmänt, icke öronmärkt budgetstöd till en regerings reformprogram, som betalas ut mot överenskommen politik och institutionella åtgärder snarare än specifika utgifter.

Policykreditering är en kompletterande mekanism för att belöna länder för att de gör policyändringar som minskar utsläppen av växthusgaser och ger bredare utvecklingseffekter. Medan policy lending-instrument är effektiva när det gäller att utlösa reformer, spelar policykrediter en avgörande roll för att upprätthålla och förankra dessa reformer över tid. Förändringar i politiken är utformade för att leda till minskade utsläpp i hela ekonomin. Minskningen av utsläpp övervakas, rapporteras och verifieras – och blir så småningom koldioxidkrediter. Länderna får betalt för koldioxidkrediterna, antingen genom förutbestämda betalningsavtal eller genom att sälja dem via koldioxidmarknader.

Länder

Utredningen ska lämna förslag på hur Sverige kan verka för en ökad användning av direkt prissättning på utsläpp *i olika delar av världen*. Vi har valt att kartlägga 24 länder⁽ⁱ⁾ som (1) har höga eller ökande utsläpp, (2) är relevanta för regeringens reformagenda eller utrikeshandelsstrategin, och som (3) planerar eller utvecklar prissättning på utsläpp. Fem ligger i Latinamerika, två i Nordamerika, nio i Asien-Stillahavsregionen, sju i Afrika och en i Europa och Centralasien. CBAM driver på användning av direkt prissättning i länder med starka handelskopplingar till EU.

Länder: utsläppshandelssystem (ETS)

Av de 24 länder som ingick i vår kartläggning planerar eller utvecklar 13 länder ett utsläppshandelssystem. Sju länder har genomfört ett system och fyra länder har i nuläget inga planer på att införa ett utsläppshandelssystem. Vissa av de 13 länder som planerar eller utvecklar ett utsläppshandelssystem har precis börjat överväga alternativ, medan andra har ett regelverk på plats men utan sanktionssystem. Genomförandet går långsamt och är bitvis hackigt. De flesta av de länder som planerar att införa ett utsläppshandelssystem planerar ett stegvis införande under minst fem år. Länder i Asien och Latinamerika visar för närvarande störst intresse för inrättande av ett utsläppshandelssystem.

Figur 2 illustrerar vilket stadium de 13 länderna som planerar eller utvecklar utsläppshandelssystem befinner sig i. Vart och ett av dessa länder står inför unika utmaningar när det gäller ett fullständigt genomförande av dess utsläppshandelssystem. I vissa länder finns det politiska och ekonomiska hinder för utvecklingen av ett utsläppshandelssystem. I andra länder är tekniska frågor och kapacitetsfrågor av större relevans. De tekniska och kapacitetsrelaterade frågor som lyftes i intervjuer med utredningen är: datainsamling; utveckling av ett system för att verifiera utsläpp (MRV); vilka sektorer som ska omfattas av utsläppshandelssystemet; och CBAM-efterlevnad. De länder som ligger längre fram i genomförandet av sina respektive utsläppshandelssystem (Kina, Mexiko och Indonesien), undersöker hur systemen kan utvidgas och hur de bäst sätter utsläppstak samt genomför auktionering för att motivera utsläppsminskningar inom systemen.

⁽ⁱ⁾ Australien, Brasilien, Kanada (Québec), Chile, China, Colombia, Egypten, Filippinerna, Indien, Indonesien, Japan, Kenya, Mexico, Moçambique, Marocko, Nigeria, Sydafrika, Sydkorea, Tanzania, Taiwan, Thailand, Turkiet, U.S. (Kalifornien), Vietnam. Källor för kartläggningar av länder: World Bank (2025) ⁽³⁾, ICAP, dokumentation från länder och intervjuer med internationella experter från Världsbanken, Adelphi och Storbritannien mellan augusti och november 2025.

Figur 2 Tretton länder som planerar eller utvecklar ett utsläppshandelssystem

Länder	2025	2026	2027	2028	2029	2030 [...]	2035
Brasilien	2.1	2.1	2.2	2.2	3.0	3.1	3.2
Chile	2.0	2.1-2.2	2.3-3.0	3.0	3.1	3.1	3.2
Colombia	1.1	1.2	2.0	2.1	2.2	3.0	3.2
Indien	1.2	2.0 - 2.1	2.2 - 2.3	3.0	3.1	3.2	3.2
Indonesien	2.3	2.3	3.0	3.0	3.0	3.0	3.2
Japan	2.2	2.3 - 3.0	3.0	3.1	3.1	3.1	3.2
Kina	2.3	3.0	3.1	3.1	3.2	3.2	3.2
Mexico	2.3	3.0	3.0	3.1	3.1	3.2	3.2
Fillipinerna	1.1	1.2	2.0	2.1	2.2	2.3	3.1
Taiwan	1.2	2.0 - 2.2	2.3	2.3	3.0	3.1	3.2
Thailand	1.0	1.1-1.2	2.0	2.1	2.2 - 2.3	3.0	3.1
Turkiet	2.0	2.1	2.2	2.3	3.0	3.1	3.2
Vietnam	1.2 - 2.0	2.1	2.2	2.3 - 3.0	3.1	3.1	3.2

Figuren visar tidsplanen för införandet av ett utsläppshandelssystem. Värdena mellan 1.0 och 3.2 är en glidande skala som visar utvecklingen från lagstiftning på plats till utveckling av utsläppshandelssystem till ett fungerande system med sanktioner.

1.0 - 1.2 = lagstiftning utvecklas, debatteras och är på plats

2.0 - 2.3 = utveckling och pilot faser för utsläppshandelssystemet

3.0 - 3.2 = utsläppshandelssystem på plats i olika omfattningar

Figur 3 Länder som har eller överväger att införa en koldioxidskatt

Länder	Status	Tidslinje	Sektorer	Skattesats
Argentina	Har koldioxidskatt	Infört 2018	Energi; industri; transport; flyg; byggnader; jordbruk	USD 5
Chile	Har koldioxidskatt	Infört 2017	Energi; industri; gruvnäring	USD 5
Colombia	Har koldioxidskatt	Infört 2017	Energi; industri; transport; flyg; byggnader; jordbruk	USD 7
Indonesien	Överväger att införa koldioxidskatt	Utlovat för 2025		
Japan	Har koldioxidskatt	Infört 2012	Energi; industri; transport; byggnader; gruvnäring	USD 2
Kenya	Överväger att införa koldioxidskatt	Aktiva diskussioner sedan 2024		
Marocko	Överväger att införa koldioxidskatt	Planerade att införa 2024. Försenad 2025		
Mexico	Har koldioxidskatt	Infört 2014	Energi; industri; transport; flyg; byggnader; jordbruk; gruvnäring; LULUCF	USD 4
Moçambique	Överväger att införa koldioxidskatt	Diskussioner om en koldioxidskatt för aluminiumindustrin (CBAM exponerad)		
Nigeria	Håller på att utveckla koldioxidskatt	Utforskar koldioxidskatt på telekom 2025	Telekom	
Sydafrika	Har koldioxidskatt	Infört 2019	Energi; industri; transport; flyg; byggnader; jordbruk	USD 13
Taiwan	Har koldioxidskatt	Infört 2024	Energi; industri; gruvnäring	USD 9
Thailand	Håller på att utveckla koldioxidskatt	Utkast till klimatförändringslag möjliggör koldioxidskatt		

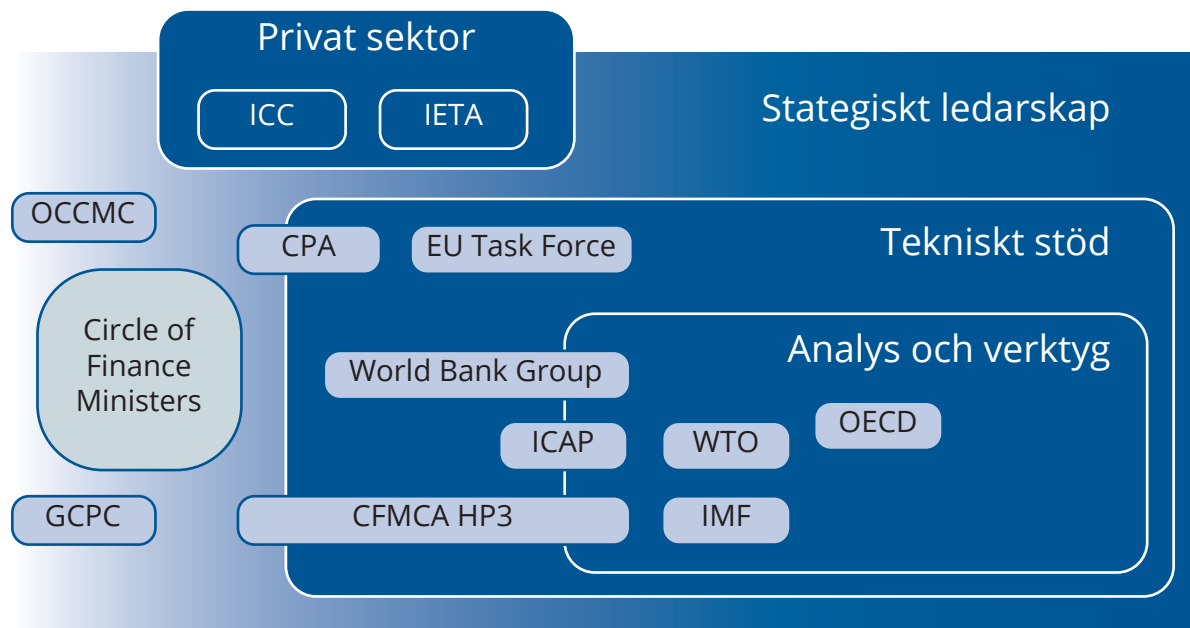
Figur 3 visar status för koldioxidskatten hos de länder som ingick i kartläggningen

Internationella organisationer och initiativ

Det finns ett tiotal internationella organisationer och initiativ som arbetar för att öka användningen av direkt prissättning på utsläpp. Genom att analysera deras mandat och arbetsprogram har utredningen identifierat

tre funktionskategorier – politiskt ledarskap, tekniskt stöd samt analys och verktyg – som vägleder deras arbete. Utöver de tre funktionskategorierna har vi identifierat två aktörer från den privata sektorn som är relevanta.

Figur 4 Internationella organisationer och initiativ som främjar direkt prissättning på utsläpp

CFMCA: Coalition of Finance Ministers for Climate Action

ICC: International Chambers of Commerce

CPA: Carbon Pricing in the Americas

IETA: International Emissions Trading Association

GCPIC: Global Carbon Pricing Challenge

IMF: International Monetary Fund

EU Task Force for International Carbon Pricing and Markets Diplomacy

OECD: Inclusive Forum on Carbon Mitigation Approaches

ICAP: International Carbon Action Partnership

OCCMC: Open Coalition on Compliance Carbon Markets

WTO: World Trade Organization

Analys och verktyg

International Carbon Action Partnership (ICAP) tillhandahåller data om länder som har eller överväger att införa ett utsläppshandelssystem. Naturvårdsverket finansierade ICAP med 300 000 kronor år 2024. Tillsammans med Världsbanken har ICAP skrivit en handbok för länder som vill införa ett utsläppshandelssystem⁽³¹⁾. Världsbanken har också tagit fram en handbok för beslutsfattare om koldioxidskatter⁽³²⁾. FN:s skattekommitté inrättade på svenskt initiativ år 2017 en underkommitté för miljöskatter år 2017. Svenska experter från Finansdepartementet och Skatteverket har sedan dess bidragit till arbetet, bland annat genom att ta fram en handbok om koldioxidskatt för utvecklingsländer⁽³³⁾ som publicerades 2021. Världsbanken tillhandahåller också ett dataverktyg (*CBAM Exposure Indexes*⁽³⁴⁾) om hur olika länder påverkas av CBAM.

Världsbanken (genom Partnership for Market Implementation) publicerar en årlig rapport (*State and Trends of Carbon Pricing*⁽³⁵⁾) om prissättning på utsläpp, tillhandahåller ett dataverktyg om prissättning på utsläpp (*Carbon Pricing Dashboard*⁽³⁵⁾), och har tillsammans med Internationella valutafonden (IMF) utvecklat ett verktyg (*Climate Policy Assessment Tool*⁽³⁶⁾) som hjälper länder att analysera effekten av olika klimatpolitiska åtgärder. Världshandelsorganisationen (WTO) samarbetar med IMF och Världsbanken om modellering och rapporter. OECD:s Inclusive Forum on Carbon Mitigation Approaches jobbar med samtliga klimatstyrmedel, inklusive prissättning på utsläpp. Forumet syftar till att förbättra utbyte av data och information, evidensbaserat ömsesidigt lärande och inkluderande multilateral dialog. Idag är 59 länder och EU-kommissionen som medlemmar i Forumet.

Finansministerkoalitionen för klimatåtgärder (CFMCA) har producerat en guide (*Strengthening the Role of Ministries of Finance in Driving Climate Action*⁽³⁷⁾) för finansministerier, som omfattar direkt prissättning på utsläpp. Det pågår en uppdatering av guiden. Koalitionen har även lanserat ett digitalt verktyg i år (*Climate Action Map*⁽³⁸⁾) som redovisar klimatåtgärder bland koalitionen olika medlemmar, inklusive prissättningsåtgärder. Utöver ett kommunikativt syfte kan verktyget användas för att identifiera möjligt erfarenhetsutbyte mellan medlemmar och stöd från institutionella partners.

Tekniskt stöd till länder och regioner

Sedan lanseringen 2021 har Partnership for Market Implementation (PMI) stöttat över 35 länder – som tillsammans står för mer än hälften av de globala utsläppen av växthusgaser – genom bidragsfinansiering, tekniskt stöd och kunskapsverktyg. Med mer än 145 miljoner USD i givarbidrag sedan starten är PMI den största internationella aktören som hjälper länder att utforma och implementera utsläppshandelssystem och koldioxid-skatter. I de länder som har erhållit stöd från PMI har mängden utsläpp som täcks av ett prissättningssystem ökat från 11,4 % år 2023 till 17 % år 2024. År 2025 har:

- Åtta länder operativa instrument för prissättning på utsläpp;
- 16 länder fattat konkreta designbeslut om prissättning på utsläpp, där fem av dem arbetade på genomförandet av antagna instrument;
- Fem länder etablerat nya registersystem; och
- Åtta länder genomfört socioekonomiska bedömningar av koldioxidprissättning.

Australien, EU-kommissionen, Finland, Japan, Kanada, Norge, Schweiz, Storbritannien, Sverige och Tyskland finansierar PMI. Sverige, som via Energimyndigheten har bidragit med 30 miljoner kr, är främst engagerat i PMI:s arbete med handel med utsläppsminskningar (t.ex. the Climate Warehouse Program). Enligt verksamhetsplanen för åren 2026–2030, som omfattar 55,6 miljoner USD, kommer PMI att fortsätta bistå stora tillväxtekonomier som förbereder eller implementerar utsläppshandelssystem, samtidigt som stödet för koldioxidskatter stärks i låginkomstländer eller miljöer med begränsad kapacitet. Dessutom kommer PMI att hjälpa länder att utveckla bredare, integrerade strategier för koldioxidprissättning och utvärdera en rad prissättningsinstrument och möjligheter att engagera sig på internationella koldioxidmarknader. PMI kommer också att utöka stödet till nya prioriteringar, såsom gränsjusteringar för koldioxidutsläpp (t.ex. CBAM) och andra potentiella handels- och konkurrensrisker. I verksamhetsplanen beskriver PMI också vilka ytterligare aktiviteter som skulle kunna genomföras med en ökad finansiering på 45 miljoner USD (främst en utökning av antalet länder som får stöd).

EU Task Force for International Carbon Pricing and Markets Diplomacy (hädanefter EU Task Force) stödjer länder av strategiskt intresse för EU med att införa direkt prissättning på utsläpp. Alla länder som, enligt vår kartläggning, överväger eller planerar att införa direkt prissättning på utsläpp samarbetar med PMI och/eller EU Task Force.

Carbon Pricing for the Americas (CPA) är ett panamerikanskt informationsdelnings-, kunskapsbyggande samarbets- och nätverksforum för prissättning på utsläpp. Medlemmarna kommer från nationella och lokala/regionala myndigheter. CPA erbjuder medlemmar utbildningar och stödjer tekniska dialoger. ICAP och Finansministerkoalitionen för klimatåtgärder (CFMCA) ordnar workshops om prissättning. ICAP samarbetar med PMI i vissa landprojekt.

Strategiskt internationellt ledarskap

Två initiativ där Sverige kan spela en ledande roll

Finansministerkoalitionen för klimatåtgärder (CFMCA) sammanför finanspolitiska och ekonomiska beslutsfattare från 100 länder för att ta itu med klimatförändringarnas utmaningar. Koalitionen leds för närvarande av finansministrarna från Nederländerna⁽ⁱ⁾ och Uganda, med ett sekretariat som förvaltas av Världsbanken och Internationella valutafonden. CFMCA organiserar sitt arbete kring de 6 principer som finansministrarna kom överens om att verka utifrån vid bildandet av koalitionen, de s.k. Helsingforsprinciperna (eng. Helsinki Principles) för att främja nationella klimatåtgärder. Koalitionen har arbetsgrupper för varje princip samt tre tvärgående prioriteringar.

Att främja direkta och indirekta prissättningsåtgärder är Helsingforsprincip 3 (HP3). Arbetsgruppen leds gemensamt av Sverige och Ecuador. Frågor som offentligt stöd för koldioxidbeskattning, conceptualisering och kvantifiering av subventioner för fossila bränslen och multilaterala tillvägagångssätt för koldioxidprissättning har diskuterats under HP3. Sverige har bland annat anordnat två workshops om prissättning (2019 och 2021) och var medarrangör till en konferens i Jakarta, Indonesien (2023). Skatteverket har även haft ett bilateralt utbyte med Rwanda (2022) inom ramen för Koalitionen. Enligt arbetsplanen för 2025 fanns färre aktiviteter planerade för HP3 jämfört med andra HP-arbetsflöden. Det senaste uttalandet, efter

CFMCA:s 14:e ministermöte, bekräftar dock vikten av prissättning på utsläpp för koalitionen och pekar på en potentiell möjlighet i "större globalt och regionalt samarbete kring prissättning på utsläpp och utsläppshandelssystem"⁽³⁹⁾.

Global Carbon Pricing Challenge (GCPC) lanserades av Kanada vid UNFCCC COP26 år 2021 med målet att 60 % av de globala utsläppen år 2030 ska täckas av prissättning på utsläpp. GCPC har 18 medlemmar (inklusive Sverige) och är kopplat till alla andra viktiga aktörer som arbetar för att öka användningen av prissättning på utsläpp. Inledningsvis involverade GCPC:s aktiviteter ministrar, men sedan 2024 har de huvudsakligen skett i form av online-workshops och evenemang vid UNFCCC:s COP-möten. I oktober 2025 blev Sverige ordförande för GCPC.

Fyra andra strategiska initiativ

Circle of Finance Ministers består av 35 länder som Brasilien samlade under 2025 i egenskap av UNFCCC COP-ordförande. Syftet var att diskutera flera klimatfinansieringsmekanismer och stödja specifika COP30-förhandlingar, såsom utarbetandet av färdplanen från Baku till Belém för mobilisering av 1,3 biljoner USD per år senast 2035. I oktober 2025 släppte Circle of Finance Ministers en rapport⁽²⁹⁾ med, bland annat, slutsatser och rekommendationer om koldioxidmarknader och mekanismer för prissättning på utsläpp. Rapporten kommer fram till att "koldioxidmarknadens fulla potential att främja globala utsläppsminskningar hindras av fragmentering, olika regler och standarder". Rapportens rekommendationer fokuserar på standardisering av beräkningsmetoder för koldioxidredovisning och interoperabilitet mellan olika prissättningssystem, ofta på en mycket detaljerad nivå och med betoning på handel med utsläppsminskningar såsom genom Parisavtalets artikel 6. Ändå verkar det finnas en viss konvergens mellan CFMCA, som identifierar ett behov av större globalt och regionalt samarbete kring koldioxidprissättning, och rapporten från Circle of Finance Ministers. På olika detaljnivåer föreslår båda att en koldioxidprissättning kan vara mer effektiv när den implementeras nationellt som en del av ett globalt eller regionalt ramverk, med jämförbara eller standardiserade komponenter. Rapporten från Circle of Finance Ministers dock kommer fram till att det saknas ett legitimt och transparent forum för att stimulera ambition och effektivitet av utsläppshandelssystem.

Den 7 november 2025, under COP30 i Belém, lanserades Open Coalition on Compliance Carbon Markets.

⁽ⁱ⁾ Kroatien tar över från Nederländerna i april 2026.

Koalitionen, som utvecklats under Brasiliens ledning, är ett frivilligt initiativ avsett att stärka det globala samarbetet kring reglerade koldioxidmarknader. Vid ministermötet den 15 november deltog Brasilien, Kina, Europeiska unionen, Storbritannien, Kanada, Chile, Tyskland, Mexiko, Armenien, Zambia, Frankrike, Rwanda, Andorra, Guinea, Nya Zeeland, Monaco, Singapore och Norge. Koalitionen är ett multilateralt initiativ fokuserat på utbyte av erfarenheter om prissättningsmekanismer (utsläppshandelssystem, koldioxidskatt, handel med utsläppsminskningar), system för övervakning, rapportering och verifiering (MRV), metoder för koldioxidredovisning och regler för potentiell användning av krediter med hög integritet. Den kommer

att undersöka möjligheter för långsiktig kompatibilitet mellan reglerade koldioxidmarknader.

Internationella handelskamrarna (ICC) har förespråkat koldioxidprissättning och kallat det ”ett viktigt verktyg för heltäckande klimatpolitiska paket”⁽⁴⁰⁾. Sedan 2021 har ICC utvecklat principer och riktlinjer för att hjälpa beslutsfattare att effektivt utforma och implementera instrument för koldioxidprissättning.

International Emissions Trading Association (IETA) representerar företag som är engagerade i koldioxidmarknader. IETA förespråkar medlemmarnas intressen, producerar rapporter och organiserar evenemang och workshops.

Svensk kapacitet och expertis

Sverige har värdefulla erfarenheter av direkt prissättning på utsläpp, som ett av de första länderna i världen att införa en koldioxidskatt år 1991 och med en av världens högsta koldioxidskatter idag. Sverige omfattas även av EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS och EU ETS 2)

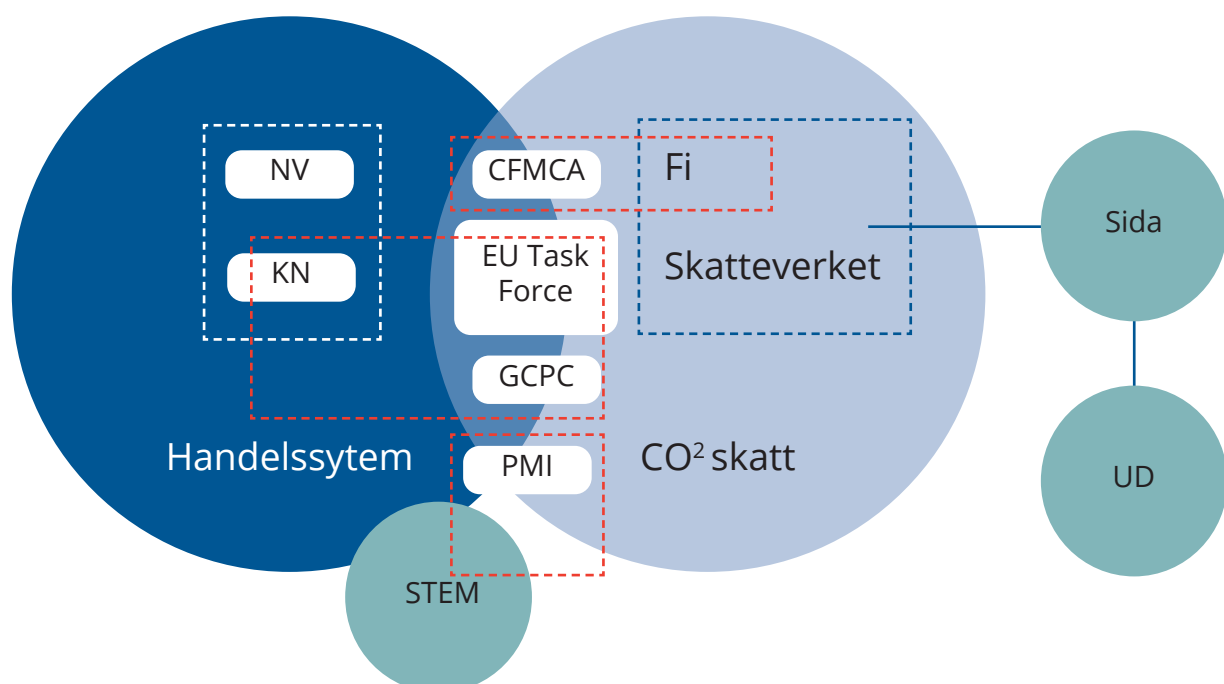
och gränsjusteringsmekanismen för koldioxid (CBAM).

Expertisen om och ansvaret för prissättning på utsläpp är fördelat mellan tre departement på Regeringskansliet och fyra expertmyndigheter.

Figur 5 Expertis och ansvar för direkt prissättning bland departement på Regeringskansliet och expertmyndigheter

Figur 5 visar hur expertis och ansvar är uppdelat. De stora cirkarna representerar expertis i utsläppshandelssystem och i koldioxidskatter. Departement och myndigheter är placerade där de har expertis. De röda linjerna visar ansvaret som departement och myndigheter har för olika internationella organisationer och initiativ.

CFMCA: Coalition of Finance Ministers for Climate Action HP3
GCPC: Global Carbon Pricing
EU Task Force for International Carbon Pricing and Markets Diplomacy
Fi: Finansdepartementet
KN: Klimat- och näringslivsdepartementet
NV: Naturvårdsverket
PMI: Partnership for Market Implementation
STEM: Energimyndigheten

Koldioxidskatt

Finansdepartementet och Skatteverket har expertis om koldioxidskatt.

Finansdepartementet

Finansdepartementet är ansvarigt för Sveriges medlemskap och deltagande i Finansministerkoalitionen för klimatet (CFMCA), och särskilt Sveriges roll som "co-lead" för prissättning på utsläpp. Enligt information från Regeringskansliet är handlägningsresurser för CFMCA mindre än 20 % av en årsarbetskraft.

Skatteverket

Enligt förordning (2017:154) med instruktion för Skatteverket, 12 §, får Skatteverket bedriva tjänsteexport som är direkt förenlig med myndighetens uppgifter och verksamhetsområde. Utredningen förstår efter dialog med Skatteverket att detta innefattar internationellt arbete med skatter, inklusive miljöskatter.

Skatteverket har delat erfarenheter inom ramen för två workshops som EU Task Force arrangerat om administration av koldioxidskatt. År 2024 deltog Skatteverket i en konferens om koldioxidskatter i Sydostasien, ordnat av Asiatiska Utvecklingsbanken. Skatteverket tog i oktober 2025 emot en delegation från Kina som ville lära sig om administration av koldioxidskatt. Skatteverket medverkade också i en online-workshop tillsammans med EU Task Force i Egypten om koldioxidskatt inom ramen för diskussioner om CBAM. Dock har Skatteverket inte nåtts av förfrågningar från enskilda länder om koldioxidskatter. Dessutom har Skatteverket ingen egen finansiering för att stödja utveckling av koldioxidskatter i andra länder, därmed behöver stöd till andra länder ske inom ramen för Skatteverkets befintliga anslag. Skatteverket samarbetar likväl med Sida i ett antal internationella projekt som stödjer utveckling av länders skattesystem.

Utsläppshandelssystem

Klimat- och näringslivsdepartementet, Naturvårdsverket och Energimyndigheten har expertisen om utsläppshandelssystem.

Klimat- och näringslivsdepartementet

Klimat- och näringslivsdepartementet ansvarar för EU:s utsläppshandelssystem och Finansdepartementet ansvarar för CBAM (Naturvårdsverket är Sveriges CBAM-myndighet). Dessutom är Klimat- och näringslivsdepartementet huvudansvarigt för kontakter med EU Task Force och Sveriges roll inom GCPC. Enligt information från Regeringskansliet är handlägningsresurser för GCPC mindre än 20% av en årsarbetskraft.

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket har under 2025 tagit fram ett internationellt klimatprogram som delvis syftar till att stödja användning av effektiva klimatstyrmedel i länder som har stora utsläpp eller är tillväxtländer. Naturvårdsverket har identifierat följande länder som intressanta att inleda samarbete med gällande utsläppshandelssystem och/eller CBAM: Egypten, Indien, Japan, Mocambique, Sydkorea, Taiwan och USA (Kalifornien). Landvalet är baserat på en kartläggning som tar avstamp i strategisk relevans (exempelvis huruvida landet ingår i utrikeshandelsstrategin), efterfrågan, möjligheter till ömsesidig utbyte och redan etablerade samarbeten. Av de sju länder som NV avser samarbeta med finns fyra länder som överlappar med de som utredningen har identifierat som relevanta för att öka användning av direkt prissättning på utsläpp. Kalifornien och Sydkorea är inte med i utredningens kartläggning då de redan har ett fungerande prissättningssystem. Egypten vill inte ha ett utsläppshandelssystem eller koldioxidskatt, men är oroat över konsekvenserna av CBAM.

Naturvårdsverket har också identifierat länder som skulle kunna ingå i nästa fas av arbetet med utsläppshandelssystem och CBAM (Brasilien, Kina, Indonesien, Sydafrika, Vietnam). Alla dessa länder, förutom Sydafrika, finns med i utredningens kartläggning av länder som planerar eller utvecklar ett utsläppshandelssystem.

Naturvårdsverket noterar att det finns ett behov av samordning med andra aktörer som jobbar med direkt prissättning på utsläpp i samma länder och regioner.

Utöver samarbeten om utsläppshandelssystem och CBAM, planerar Naturvårdsverket att arbeta med en bredare palett av klimatstyrmedel. Dessutom vill Naturvårdsverket, i samverkan med Sida, också erbjuda stöd till länder^(k) som vill utveckla effektiv klimatrapportering.

^(k) I projektplan för Naturvårdsverkets *Internationellt Klimatprogram* används "utvecklingsländer" (som definieras som "låginkomstländer och tillväxtekonomier") och i Annexet 1 "biståndsberättigade länder".

Övriga departement och myndigheter

Utrikesdepartementet har tagit fram en ny strategi om hållbar tillväxt, grön omställning och utbildning. Även om direkt prissättning på utsläpp inte nämns uttryckligen i strategin ska strategins verksamhet stödja effektiva utsläppsminskningar i länder som har stora utsläpp, såsom medelinkomstländer, och bidra till att stärka ett gynnsamt affärsklimat för hållbara investeringar, handel och företagande. Verksamheten kan också bidra till genomförande av ländernas klimatplaner (Nationally Determined Contributions, NDC). Relevant för Sveriges kapacitet i internationell kontext är även närvaro, kontaktnät och

etablerade samarbeten via UD och Sida på ambassader i partnerländer. I nuläget sker detta mest i relation till Parisavtalets artikel 6 och frågor kring CBAM (t.ex. i Kenya och Mocambique). Energimyndigheten och Sida har en samverkansöverenskommelse där ett av fokusområdena för samarbete är Artikel 6.

Energimyndigheten ansvarar för Sveriges arbete inom Parisavtalets artikel 6 (kreditmekanism) och finansierar PMI.

I Figur 6 nedan redovisas utredningens uppskattning av svenska investeringar under de senaste fyra åren som kan ha bidragit till (och kan fortsätta bidra till) en ökad användning av direkt prissättning på utsläpp:

Figur 6 Svenska investeringar som kan bidra till en ökad användning av direkt prissättning på utsläpp

Myndighet	2021-2024	2022	2024	2025	2025
Naturvårdsverket (under ramanslag 1:13)				SEK 2m till CFMCA-sekretariatet ^(l)	SEK 457 000 för "Internationellt Klimatprogram" ⁽⁴¹⁾
Klimat- och näringslivsdepartementet				SEK 200 000 (20% FTE för handläggning av GCPC) ^(m)	
Finansdepartementet				SEK 200 000 (20% FTE för handläggning av CFMCA) ⁽ⁿ⁾	
Energi-myndigheten	SEK 30m till PMI ⁽⁴²⁾				
Utrikesdepartementet		SEK 5m till PMI ⁽⁴³⁾	SEK 5m till PMI ⁽⁴⁴⁾		

^(l) Naturvårdsverkets Regleringsbrev 2025. Enligt Finansdepartementet, för närvarande utestående på grund av krångel med administrationen av bidraget.

^(m) Baserat på intervjuer och ESV schablon.

⁽ⁿ⁾ Baserat på intervjuer och ESV schablon.

Kartläggningar: resultatsammanställning

Genom att sammanställa resultaten från kartläggningarna går det att identifiera matchningar mellan utmaningar för användningen av direkt prissättning på utsläpp och lösningar, i form av expertis, resurser och kapacitet. I resultatsammanställningen

nedan har utredningen identifierat var mervärdet kan ligga för Sverige, hur Sverige kan agera för att öka användningen av direkt prissättning på utsläpp samt möjliga prioriteringar.

Figur 7 Resultatsammanställning från kartläggningarna

Hinder	Behov i länder	Svensk expertis och resurser	Myndighet/organisation	Internationellt stöd (exempel)
Institutionella	Teknisk och administrativ kapacitet	Kapacitetsstöd - MRV - CBAM - Administrationen av koldioxidskatt - Policymix	NV Skatteverket	PMI EU Task Force ICAP CFMCA
Institutionella Ekonomiska	Stöd till effektiv förvaltning Ekonomisk sårbarhet	Bistånd (exempel) - anti-korruption - fungerande skattesystem - aktivt företagande - jämställdhet	Sida	
Ekonomiska	Ekonomisk utveckling	Näringslivets erfarenheter – hur kan prissättning bli en konkurrensfördel?	Svenskt näringsliv	ICC
Ekonomiska	Omställning i utsläppsintensiva industrier	Stöd till energiomställningen bilateralt ^(o) och genom multilaterala organisationer och internationella initiativ.	KN, Sida, STEM, Swedfund, EKN	Clean Energy Ministerial, International Energy Agency, Global Subsidies Initiative
Politiska	Lokal acceptans och internationellt momentum	Strategiskt ledarskap genom internationella initiativ	KN, Fi	CFMCA, GCPC
Sociala	Lokal acceptans Tillit till myndigheter Kunskap om prissättning	Kapacitetsstöd - Policymix - Social dialog Bistånd (exempel) - Anti-korruption - Fungerande förvaltning	Sida, NV, Skatteverket	PMI, Världsbanken, EU Task Force

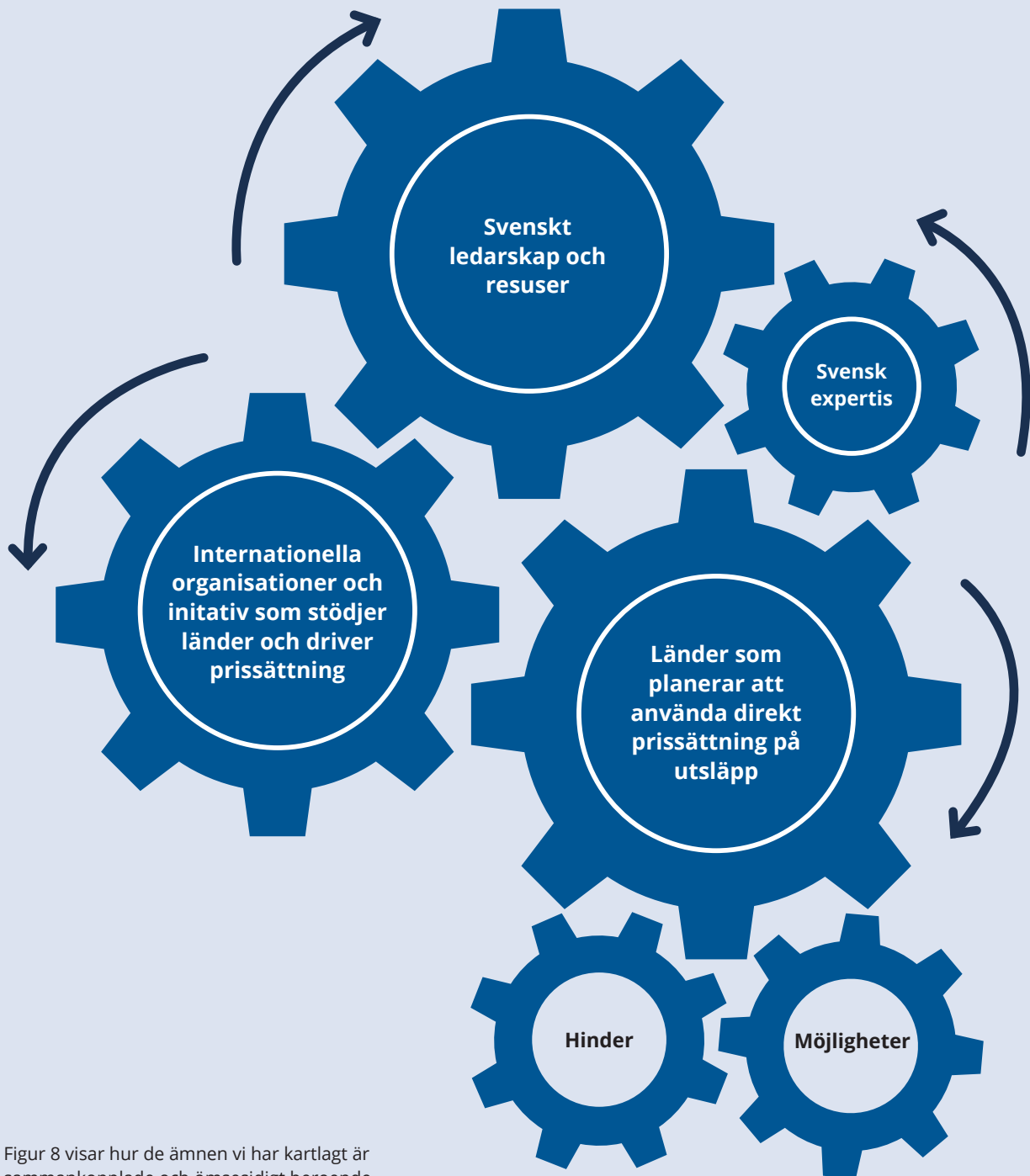
^(o) Baserat på intervjuer med Sida, Swedfund och Exportkreditnämnden (EKN) kan utredningen konstatera att flera myndigheter stödjer energiomställningen i låg- och medelinkomstländer.

Slutsatser

En övergripande slutsats, baserad på kartläggningarna och diskussionerna med experter, är att de ämnen vi har kartlagt är sammankopplade och ömsesidigt beroende av varandra. Var och en representerar en kugge som

tillsammans kan driva på en ökad användning av direkt prissättning på utsläpp.

Figur 8 Sammankopplingar mellan kartläggningarna

Figur 8 visar hur de ämnen vi har kartlagt är sammankopplade och ömsesidigt beroende av varandra. Varje kugghjul representerar en, eller en del av, en av kartläggningarna.

1. Stöd till länder finns, men utmaningar kvarstår

Lägre och övre medelinkomstländer är avgörande i det globala arbetet mot klimatförändringarna. Deras snabbt växande ekonomier bidrar avsevärt till utsläppen av växthusgaser. Även om många lägre och övre medelinkomstländer erkänner behovet av klimatåtgärder, förblir införande av direkt prissättning på utsläpp, såsom koldioxidskatter och system för handel med utsläppsrätter (ETS), begränsad och möter ofta betydande hinder.

1.1 Motståndet mot prissättning

Kartläggningen av hinder för ökad användning av direkt prissättning på utsläpp visar att motståndet ofta beror på upplevda risker, ekonomiskt fossilberoende och social oro. Det innebär att även tekniskt välfungerande lösningar kan misslyckas om de inte är politiskt, ekonomiskt och socialt förankrade. Svenska företags erfarenheter av att hantera och utnyttja direkt prissättning på utsläpp kan bidra till att argumentera för affärs- och konkurrensnyttan av koldioxidprissättning. Samtidigt kan kompletterande policy adressera oron om en orättvis omställning.

1.2 Bristen på helhetsperspektiv

När prissättning ses som en isolerad policyåtgärd riskerar verktyget att bli ineffektivt och omstritt. Koldioxidprissättning bör ses som en komponent i en hållbar policymix, där prissignaler präglas av politisk samstämmighet och där intäkter från systemet återinvesteras i medborgarna och deras levnadsmiljö.

1.3 Svaga institutioner och bristande administrativ kapacitet

Länder behöver hjälp att förstå CBAM och tekniskt stöd i fler delar av implementeringsprocessen (förberedelser, utformande, implementering, utvärdering, utveckling) för att påskynda genomförande och efterlevnad.

Vissa av de tekniska komponenter som krävs för att inrätta ett utsläppshandelssystem, såsom ett system för övervakning, rapportering och verifiering (MRV), är också förutsättningar för deltagande i handel med utsläppsminskningar. I kombination med det faktum att många utsläppshandelssystem tillåter utsläppskompensation (s.k. *offsets*), kan det förväntas att länder kommer att överväga flera alternativ för koldioxidprissättning och koldioxidmarknader.

Den administrativa tröskeln kan sänkas genom att bygga på befintliga system. Långsiktigt behöver dock den administrativa kapaciteten stärkas i många låg- och medelinkomstländer, vilket kan stödjas bland annat genom biståndets institutions- och kapacitetsbyggande insatser.

1.4 Svenska myndigheter har relevant expertis och erfarenheter som efterfrågas internationellt

För att möta befintliga behov, påskynda genomförandet och skala upp till nya jurisdiktioner behövs mer stöd till låg- och medelinkomstländer. Länder som har expertis, erfarenhet och kapacitet inom direkt prissättning på utsläpp kan spela en viktig roll. Svenska myndigheter besitter värdefull teknisk kompetens (t.ex. inom MRV, policymix, ETS, CBAM och koldioxidskatt), som till viss del redan användas för att stödja prissättning i andra länder. Dessutom har internationella organisationer och initiativ uttryckt ett behov av svensk expertis och erfarenheter i policydialoger och policyutvecklingsprojekt på landnivå.

2. Strategiskt internationellt ledarskap behövs

Behovet av internationellt ledarskap är stort – allt fler länder överväger koldioxidprissättning, samtidigt som det råder spänningar kring klimat och handel. Sverige, som år 1991 blev ett av de första länderna i världen att införa ett pris på koldioxid, har högt förtroende i prissättningsfrågor. Sverige besitter värdefull kompetens och erfarenhet av såväl koldioxidskatt som utsläppshandelssystem som efterfrågas globalt.

2.1 Sverige kan axla en ledarskapsroll

Sverige kan bidra till att bana väg för andra länders prissättningsresor, genom att agera internationell policyförespråkare och erbjuda tekniskt stöd. Samtidigt finns en förväntan bland intervjupersoner om att Sverige ska axla sina ledarskapsroller inom Finansministerkoalitionen (CFMCA) och Global Carbon Pricing Challenge (GCPC). Som ledande röst inom initiativen kan Sverige verka för att arbetsplanerna för GCPC och CFMCA blir mer ambitiösa, och därmed bättre rustade för att vägleda internationella diskussioner om prissättning (inte minst om CBAM och interoperabilitet).

2.2 Sverige kan påverka internationella organisationer

Sverige är en ledande givare till flera centrala internationella organisationer som främjar prissättning på utsläpp. Sverige kan använda sin ledande position för att påverka prioriteringar och arbetssätt inom organisationerna. Genomslaget för svenska prioriteringar skulle kunna öka genom tydligare mål, intern styrning och resurssättning (se 3.1-3.3).

2.3 Sverige kan arbeta för samstämmighet mellan olika internationella initiativ

För att stödja en hållbar policymix och motverka motståndet mot prissättning kan Sverige samordna arbetet med prissättningsfrågor med internationella initiativ, såsom Clean Energy Ministerial, som hjälper låg- och medelinkomstländer med energi- och klimatomställningen.

3. Styrning och resurssättning av svenska myndigheters arbete kan stärkas

3.1 Sverige kan samla eller tydliggöra ansvar

Ansvar för Sveriges engagemang i och ledning av två centrala internationella initiativ som främjar användningen av prissättning på utsläpp (CFMCA och GCPC) är uppdelat mellan två departement (Finansdepartementet och Klimat- och näringslivsdepartementet). Ansvar för finansieringen av internationella organisationer som främjar prissättning är i sin tur utspritt mellan tre myndigheter. Det kan innebära att svenska insatser för att öka användningen av koldioxidprissättning blir uttunnade och okoordinerade.

3.2 Sverige kan stärka samordningen av departement och myndigheter

I dagsläget finns inget gemensamt mål eller resultatramverk som vägleder svenska departement och myndigheter i det internationella prissättningsarbetet. Detta kan begränsa genomslaget för svenska prioriteringar.

Svensk expertis om koldioxidskatter är inte automatiskt en del av det svenska stöderbudandet till länder som vill utforska instrument för koldioxidprissättning. Skatteverket har till exempel inget direkt mandat att dela sin expertis om koldioxidbeskattning.

Samordning mellan myndigheter kring angränsande frågor, såsom handel med utsläppsminskningar, är begränsad. Även samarbete med näringslivet är begränsat, vilket innebär att svenska företags erfarenheter inte tas tillvara i dialog med och i stöd till andra länder.

3.3 Sverige kan stärka resurssättningen av prissättningsarbetet

Naturvårdsverket och Skatteverket har begränsade respektive inga resurser för att stödja låg- och medelinkomstländer med utveckling och administration av direkt prissättning.

Befintliga resurser för Sveriges engagemang i internationella organisationer samt arbete med GCPC och CFMCA:s HP3 bedöms också vara otillräckliga för att uppnå potentialen som finns i ett svenskt ledarskap inom prissättning.

Omprioritering eller ytterligare resurser kan behövas för att stärka Sveriges arbete med att främja direkt prissättning på utsläpp.

Utredningens fortsatta arbete

Kartläggningarna och intervjuerna utgör grunden för utredningens fortsatta arbete med att formulera rekommendationer om hur Sverige kan verka för ökad användning av direkt prissättning på utsläpp i olika delar av världen.

Det bör dock noteras att det finns tekniska och politiska överlappningar mellan direkt prissättning på utsläpp, handel med utsläppskrediter, koldioxidmarknader och koldioxidläckage. Utredningen strävar efter att utveckla sammanhängande rekommendationer.

För att lämna skarpa förslag om direkt prissättning på utsläpp, kommer vi att förhålla oss till följande nyckelfrågor:

Hur kan Sverige tillföra mest mervärde?

- Genom strategiskt ledarskap internationellt och/eller på en operativ nivå i länder och/eller regioner?
- Bilateralt och/eller multilateralt?
- Med vilken expertis / om vilka ämnen?
- I vilka länder eller regioner?
- På kort och lång sikt?

Hur kan myndigheter arbeta och samverka så att Sverige på ett effektivt sätt bidrar till en ökad användning av direkt prissättning på utsläpp?

- Med tydligare styrning i regleringsbrev eller instruktioner?
- Med tydligare ansvarsfördelning mellan departement och myndigheter?
- Genom samordning mellan svenska myndigheter och/eller med en övergripande strategi och mål?
- Med en omprioritering av befintliga resurser och/eller med ökade resurser?

Utredningens slutredovisning i december 2026 kommer att innehålla förslag inom samtliga områden som utredningen har kartlagt och analyserat.

Referenser*

1. World Resources Institute. (2018). *Making finance consistent with climate goals*. <https://www.wri.org/research/making-finance-consistent-climate-goals>
2. Regeringen. (2023). *Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll* (Skr. 2023/24:59). <https://www.regeringen.se/contentassets/990c26a040184c46acc66f89af34437f/232405900webb.pdf>
3. World Bank Group. (2025). *State and trends of carbon pricing*. <https://openknowledge.worldbank.org/bitstreams/152de0c2-e2be-49d6-aec1-3be8ebad4f74/download>
4. Khan, J., & Johansson, B. (2022). Adoption, implementation and design of carbon pricing policy instruments. *Energy Strategy Reviews*, 40, 100801. <https://doi.org/10.1016/j.esr.2022.100801>
5. Lerner, M., Gard-Murray, A., Genovese, F., Biedenkopf, K., Kyriakopoulou, D., Baeza-Breinbauer, D., ... & Castro, M. (2024). *Balancing act: Political economy and the pursuit of ambitious carbon pricing in developing countries*. World Bank Group. <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/8ab4814b-bb21-427d-86e8-48600711409d/content>
6. Harring, N., & Jagers, S. (2025). *Minsta möjliga motstånd – en ESO-rapport om acceptans för klimatpolitiska styrmedel*. Expertgruppen för Studier i Offentlig ekonomi (ESO). https://ideas.repec.org/p/hhs/esorep/2025_001.html
7. Aftonbladet. (2025, 17 oktober). Förhandlingar om klimatavtal har kollapsat. *Aftonbladet.se*. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/LM8Jb4/forhandlingar-om-klimatavtal-har-kollapsat>
8. Levi, S., Flachsland, C., & Jakob, M. (2020). Political economy determinants of carbon pricing. *Global Environmental Politics*, 20, 128–156. https://doi.org/10.1162/glep_a_00549
9. Muhammad, I. (2022). Carbon tax as the most appropriate carbon pricing mechanism for developing countries and strategies to design an effective policy. *AIMS Environmental Science*, 9(2), 161–184. <https://doi.org/10.3934/environsci.20220012>
10. World Bank Group. (2016). *Lessons from environmental policy lending*. <https://doi.org/10.1596/IEG107278>
11. World Bank Group & OECD. (2015). *The faster principles for successful carbon pricing: An approach based on initial experience*. <http://documents.worldbank.org/curated/en/901041467995665361>
12. Shi, X. & Hatlebakk, M. (2025). *Assessment of the impact of aid cuts on climate and nature action*. Chr. Michelsen Institute. WWF. https://media.wwf.no/assets/article_images/Assessment-of-the-Impact-of-Aid-Cuts-on-Climate-and-Nature-Action-2025.pdf
13. World Bank Group. (2020). *Transformative climate finance: A new approach for climate finance to achieve low-carbon resilient development in developing countries*. <https://doi.org/10.1596/33917>

* I den ordning de förekommer i rapporten.

14. Maestre-Andrés, S., Drews, S., & Van Den Bergh, J. (2019). Perceived fairness and public acceptability of carbon pricing: A review of the literature. *Climate Policy*, 19(9), 1186–1204.
<https://doi.org/10.1080/14693062.2019.1639490>
15. Steckel, J. C., Renner, S., & Missbach, L. (2021). Distributional impacts of carbon pricing in low- and middle-income countries. *CESifo Forum*, 22(5), 26–32.
<https://www.ifo.de/DocDL/CESifo-Forum-2021-5-steckel-renner-missbach-carbon-pricing-september.pdf>
16. Timilsina, G. R., & Sebsibie, S. (2025). How can a carbon tax be designed to benefit the poor? An investigation for Ethiopia. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 213, 115441.
<https://doi.org/10.1016/j.rser.2025.115441>
17. Ohlendorf, N., et al. (2021). Distributional impacts of carbon pricing: A meta-analysis. *Environmental and Resource Economics*, 78, 1–42. <https://doi.org/10.1007/s10640-020-00521-1>
18. Harring, N., Nordén, A., & Slunge, D. (2024). *Public opinion on carbon pricing and revenue uses in East Africa*. Expert Group for Aid Studies (EBA).
<https://eba.se/en/reports/public-opinion-on-carbon-pricing-and-revenue-uses-in-east-africa/21210/>
19. Clausing, K., Elkerbout, M., Nehrkorn, K., & Wolfram, C. (2024). *How carbon border adjustments might drive global climate policy momentum*. Resources for the Future. <https://www.rff.org/publications/reports/how-carbon-border-adjustments-might-drive-global-climate-policy-momentum>
20. GMK Center. (2024, 4 december). How different countries around the world reacted to CBAM introduction in the EU. *GMK Center*. <https://gmk.center/en/infographic/how-different-countries-around-the-world-reacted-to-cbam-introduction-in-the-eu>
21. Otto, S. (2025). The external impact of EU climate policy: Political responses to the EU's carbon border adjustment mechanism. *International Environmental Agreements*, 25, 177–194.
<https://doi.org/10.1007/s10784-025-09667-z>
22. Energimyndigheten. (2025). *Parisavtalets artikel 6*. <https://www.energimyndigheten.se/klimat/international-la-klimatsamarbeten/parisavtalet/parisavtalets-artikel-6>
23. Macintosh, A., Trencher, G., Probst, B., Barley, S., Cullenward, D., West, T. A. P., Butler, D., & Rockström, J. (2025). Carbon credits are failing to help with climate change — here's why. *Nature*, 646(8085).
<https://doi.org/10.1038/d41586-025-03313-z>
24. Potsdam Institute for Climate Impact Research. (2025). *How offsets are hampering decarbonisation and undermining carbon markets*.
<https://www.pik-potsdam.de/en/news/latest-news/how-offsets-are-hampering-decarbonisation-and-undermining-carbon-markets>

25. Stechemesser, et al. (2024). Climate policies that achieved major emission reductions: Global evidence from two decades. *Science*, 385, 884–892. <https://doi.org/10.1126/science.adl6547>
26. International Energy Agency. (2011). *Energy efficiency policy and carbon pricing*. https://iea.blob.core.windows.net/assets/e9dd1ffd-be5b-4c47-a2b2-2dc29e10a659/EE_Carbon_Pricing.pdf
27. Oh, H., Hyon, J., & Kim, J.-O. (2016). Korea’s approach to overcoming difficulties in adopting the emission trading scheme. *Climate Policy*, 17(8), 947–961. <https://doi.org/10.1080/14693062.2016.1213696>
28. Nachtigall, D., Ellis, J., Peterson, S., & Thube, S. (2021). The economic and environmental benefits from international co-ordination on carbon pricing: Insights from economic modelling studies. *OECD Environment Working Papers*. <https://doi.org/10.1787/d4d3e59e-en>
29. Circle of Finance Ministers. (2025). *Report of the COP30 Circle of Finance Ministers on the Baku to Belém Roadmap to 1.3T*. https://cop30.br/pt-br/noticias-da-cop30/cop30-circle-of-finance-ministers-report_final.pdf
30. World Bank Group. (2024). *Joint summary report of multilateral development banks’ climate finance*. <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/9dfd56a554f3384875ea3ab122f2c994-0320012025/original/20250071-2024-joint-report-on-mdbs-climate-finance-en.pdf>
31. World Bank Group. (2021). *Emissions trading in practice: A handbook on design and implementation*. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/230501617685724056/pdf/Emissions-Trading-in-Practice-A-Handbook-on-Design-and-Implementation.pdf>
32. World Bank Group. (2017). *Carbon tax guide – A handbook for policy makers*. <https://doi.org/10.1596/26300>
33. United Nations. (2021). *The United Nations handbook on carbon taxation for developing countries*. <https://desapublications.un.org/publications/united-nations-handbook-carbon-taxation-developing-countries>
34. World Bank Group. (2025). *CBAM exposure indexes*. <https://www.worldbank.org/en/data/interactive/2023/06/15/relative-cbam-exposure-index>
35. World Bank Group. (2025). *State and trends of carbon pricing dashboard*. <https://carbonpricingdashboard.worldbank.org>

36. International Monetary Fund & World Bank Group (2023). *The IMF-World Bank climate policy assessment tool (CPAT): A model to help countries mitigate climate change*.
<https://www.imf.org/en/publications/wp/issues/2023/06/22/the-imf-world-bank-climate-policy-assessment-tool-cpat-a-model-to-help-countries-mitigate-535096>
37. Coalition of Finance Ministers for Climate Action (CFMCA). (2023). *Strengthening the role of ministries of finance in driving climate action*. <https://www.financeministersforclimate.org/sites/default/files/inline-files/Synthesis%20Strengthening%20the%20Role%20of%20Ministries%20of%20Finance.pdf>
38. Coalition of Finance Ministers for Climate Action (CFMCA). (2025). *Climate action map*.
<https://www.financeministersforclimate.org/climateactionmap>
39. Coalition of Finance Ministers for Climate Action (CFMCA). (2025). *2025 climate action statement*.
https://www.financeministersforclimate.org/sites/default/files/2025-10/Climate%20Action%20Statement%204%20pages%20%28A4%29%20%3D%20A3%20%281%29_0.pdf
40. International Chamber of Commerce (ICC). (2021). *ICC carbon pricing principles*.
<https://iccwbo.org/wp-content/uploads/sites/3/2021/11/2021-cop26-icc-carbon-pricing-principles.pdf>
41. Naturvårdsverket. (2025). *Projektplan för Naturvårdsverkets internationella klimatprogram*. [Intern dokumentation].
42. Energimyndigheten. (2024). *Årsrapport*.
<https://energimyndigheten.a-w2m.se/System/TemplateView.aspx?p=Arkitektkopia&id=40eddd7fc8ba46e-e87389b3bffd2a3c&l=t&cat=%2F0m%20Energimyndigheten&lstqty=1>
43. Openaid. (n.d.). *Insats-ID : SE-0-SE-2-CRS2022-2020-023934*.
<https://openaid.se/contributions/SE-0-SE-2-CRS2022-2020-023934>
44. Openaid. (n.d.). *Insats-ID : SE-0-SE-2-CRS2024-REF2024:19*.
<https://openaid.se/contributions/SE-0-SE-2-CRS2024-REF2024:19>

KN 2024:08 Utveckla och stärka det
svenska internationella klimatarbetet
Klimat- och näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm